
Raport z realizacji Programu Osłonowego wsparcia mieszkańców Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera w latach 2017–2019

WRAZ Z POGŁĘBIONĄ ANALIZĄ SYTUACJI MIESZKAŃCÓW ORAZ REKOMENDACJAMI

Wprowadzenie

Niniejszy raport podsumowuje dwa i pół roku (marzec 2017–sierpień 2019 roku) realizacji Programu Ostonowego wsparcia mieszkańców Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera na lata 2017–2021 (dalej również jako: Programu), w tym prezentuje wyniki pogłębionej analizy sytuacji rodzin i osób zamieszkałych i pochodzących z terenu Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera (WOD). W raporcie ujęto również wytyczne co do kontynuacji działań wspierających społeczność Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera po roku 2021.

Program został przyjęty do realizacji na mocy Uchwały nr XXXI/769/17 Rady Miasta Gdyni z dnia 26 kwietnia 2017 roku, a jego misją jest zapewnienie mieszkańcom Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera wsparcia w zmianie miejsca zamieszkania i zabezpieczenie niezbędnych potrzeb życiowych związanych z osiedleniem w innych częściach miasta oraz ustabilizowanie sytuacji życiowej, z uwzględnieniem wszystkich aspektów funkcjonowania: mieszkaniowych, zawodowych, wychowawczych, edukacyjnych i relacji w społeczności lokalnej.

Raport został opracowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni i w kolejnych częściach prezentuje poszczególne etapy realizacji Programu – od działań przygotowawczych związanych z jego przyjęciem po sytuację aktualną. Analizę oparto o wyniki badania desk research, obejmującego w szczególności Karty Rodzin i sprawozdania realizatorów Programu, a także o wyniki badania ankietowego przeprowadzonego na próbie 109 mieszkańców (ze 109 rodzin) Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera w okresie luty-marzec 2019 roku¹. MOPS Gdynia – na mocy Zarządzenia Nr 5714/17/R z dnia 07.02.2017r. Prezydenta Miasta Gdyni – został wskazany jako lider procesu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych dla obszaru Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera. Jednocześnie sporządzenie raportu wynika wprost z zapisów Uchwały, wprowadzającej Program Ostonowy, zgodnie z którymi w okresie dwóch lat od wejścia w życie Programu zobowiązuje się Prezydenta Miasta Gdyni i podległe mu służby do wykonania pogłębionej analizy sytuacji rodzin i osób zamieszkałych i pochodzących z terenu Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera oraz przedłożenia Radzie Miasta Gdyni wniosków co do konieczności przedłużenia czasu obowiązywania oferty Programu po roku 2021 (zob. §3 Uchwały).

¹ Badanie ankietowe zrealizowane techniką PAPI za pomocą kwestionariusza ankiety o wysokim stopniu standaryzacji. Kwestionariusz stanowi załącznik nr 1 do niniejszego raportu.

Program osłonowy na poszczególnych etapach realizacji

4

01 Pierwsze podejście do procesu wsparcia mieszkańców WOD

10

02 Ramy formalnoprawne – działania administracyjne

15

03 Nawiązanie i utrzymanie relacji z mieszkańcami WOD oraz informowanie o ofercie wsparcia

20

04 Pogłębienie informacji o potrzebach osób i rodzin z terenu WOD

27

05 Wsparcie w poszukiwaniu nowego miejsca zamieszkania

31

06 Budowa koalicji instytucji

34

07 Sytuacja
aktualna, czyli jak to
wygląda po 2,5 roku
realizacji Programu

34

7.1 Mieszkańcy

43

7.2 Budynki

45

7.3 Wydatki
z budżetu gminy na
realizację Programu

01

Pierwsze podejście do procesu wsparcia mieszkańców WOD

Wzgórze gen. Orlicz-Dreszera (WOD), nazywane w Gdyni potocznie „Pekinem”, to jeden z sześciu podobszarów miasta wskazanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Gdyni na lata 2017–2026 jako obszar wymagający szczególnej interwencji gminy. Podejmowane na jego terenie działania, w tym realizacja Programu Osłonowego, stanowią element szeroko zakrojonego i systemowego procesu jakim jest rewitalizacja zdegradowanych przestrzeni miejskich.

Prace nad Gminnym Programem Rewitalizacji zostały zainicjowane w 2014 roku, kiedy to poszczególne obszary Gdyni rozpatrywano pod kątem poziomu edukacji, kapitału społecznego, uczestnictwa w kulturze, czynników środowiskowych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Powyższe miało na celu zidentyfikowanie takich obszarów miasta, które stanowią ogniska skupiające wiele negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych. Wytypowane dzielnice podzielono następnie na mniejsze, zwarte jednostki urbanistyczne, jako podobszary do pogłębionej analizy. Z początkiem 2016 roku – w wyniku prac badawczych i interdyscyplinarnych analiz – przedstawiono propozycje granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla miasta Gdyni, które następnie poddano ogólnomiejskim konsultacjom społecznym. W marcu 2016 roku dokonano ostatecznego wyboru obszarów (zlokalizowanych w dzielnicach: Babie Doły, Oksywie, Chylonia, Leszczynki i Witomino-Radiostacja) oraz przyjęto Uchwałę nr XIX/435/16 Rady Miasta Gdyni z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, poprzedzającą przygotowanie (maj 2016 – luty 2017 roku) i uchwalenie (marzec 2017 roku) Gminnego Programu Rewitalizacji.

Podobszar rewitalizacji WOD jest centralnie położony w dzielnicy Leszczynki. W swojej granicy obejmuje zabudowę o dość przypadkowej numeracji (w obrębie znajdują się nieparzyste numery przypisane do ul. Orlicz-Dreszera, parzyste przypisane do ul. Kalksztajnow i jeden przypisany do ul. Kordeckiego), zlokalizowaną na zboczu po południowej stronie ul. Orlicz-Dreszera, zabudowę przy ul. Kalksztajnow od numeru 2 do 28F wraz z numerami 36B, 36C oraz zabudowę przy ul. Kordeckiego 13B. Podobszar zajmuje powierzchnię ok. 12,1 ha, co stanowi niewiele ponad 4 proc. powierzchni całej dzielnicy.

Pierwsze pogłębione badanie socjodemograficzne, badające uwarunkowania, strukturę, motywacje i potrzeby mieszkańców Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera, odbyło się w dniach 20–23 czerwca 2016 roku. Wykonawcą badania był Zespół ds. Bezdomnych MOPS w Gdyni (obecnie Centrum Reintegracji i Interwencji Mieszkaniowej)² wraz z przedstawicielami Laboratorium Innowacji Społecznych, Rady Dzielnicy Leszczynki, Fundacji Zmian Społecznych „Kreatywni” oraz Straży Miejskiej. Realizację badania socjodemograficznego poprzedziły – prowadzone

² Z dniem 01.07.2016 roku – na mocy Zarządzenia Dyrektora MOPS Gdynia Nr 20/2016 z dnia 28.06.2016 roku – przekształcono Zespół ds. Bezdomnych w Centrum Reintegracji i Interwencji Mieszkaniowej (CRiM). Centrum w dalszym ciągu realizuje zadania dedykowane wsparciu osób bezdomnych, znacznie jednak rozszerzono zakres jego działań w obszarze profilaktyki bezdomności.

systematycznie od 2014 roku – analizy desk research, wykorzystujące materiały źródłowe z instytucji pomocy społecznej, policji, urzędów i innych³.

Według danych meldunkowych (dane z 2015 roku), na osiedlu zamieszkiwało 420 osób, w tym 104 małoletnich. Dane te nie odzwierciedlały jednak faktycznej struktury demograficznej mieszkańców Wzgórza. Według wyników badania socjodemograficznego aż jedna czwarta respondentów zadeklarowała, że zameldowana jest w innym miejscu niż jej miejsce zamieszkania. Natomiast przy próbie dotarcia do mieszkańców obszaru w oparciu o dane z bazy PESEL okazało się, że około jedna czwarta osób zameldowanych nie zamieszkuje na Wzgórzach gen. Orlicz-Dreszera. Z analiz wynikało, że średnia długość zamieszkiwania na WOD wynosiła 22 lata, przy czym połowa osób zamieszkiwała tam dłużej niż 26 lat i byli to często potomkowie pierwszych dzierżawców omawianego obszaru. Specyfika osiedla stanowiła także magnes (chodzi o mieszkańców nie zakorzenionych, zamieszkujących co najwyżej kilka lat) dla migrantów, w tym cudzoziemców, młodzieży, osób nastawionych na tanie rozwiązanie mieszkaniowe, nawet jeśli były związane z brakiem stabilności i przewidywalności sytuacji.

Wyniki badań potwierdziły, że **największym problemem obszaru Wzgórza Orlicz-Dreszera jest nieuregulowana sytuacja formalno-prawna miejsca**, w szczególności niejasna relacja pomiędzy właścicielami ziemi a osobami ją zamieszkującymi. Grunty na Wzgórzach gen. Orlicz-Dreszera stanowią własność prywatnych właścicieli, a praktyka nieuporządkowanego, „dzikiego” zasiedlania terenu sięga przelomu lat 20-tych i 30-tych ubiegłego wieku. W wyniku powyższego niemal wszyscy mieszkańcy nie posiadali tytułu własności zajmowanych nieruchomości, zamieszkując je np. w oparciu o umowy dzierżawy (na czas określony lub nieokreślony) lub bezumownie. Znamienne było to, że osoby dzierżawiły ziemię, a nie wynajmowały mieszkania. Część osób oczekiwała na wykonanie wyroku eksmisyjnego. Warto również zaznaczyć, że na poziomie deklaracji wszyscy właściciele gruntów realizowali politykę stopniowego wysiedlania mieszkańców, na poziomie praktycznym rzeczywiście systematycznie zmniejszając liczbę środowisk zamieszkujących na ich działkach. Powyższe, z jednej strony rodziło wysoki poziom napięć społecznych pomiędzy właścicielami gruntów zlokalizowanych na Wzgórzach gen. Orlicz-Dreszera a lokatorami użytkującymi te nieruchomości na cele mieszkalne, a z drugiej – permanentny stan niepewności co do warunków i możliwości dalszego zamieszkiwania na tym terenie.

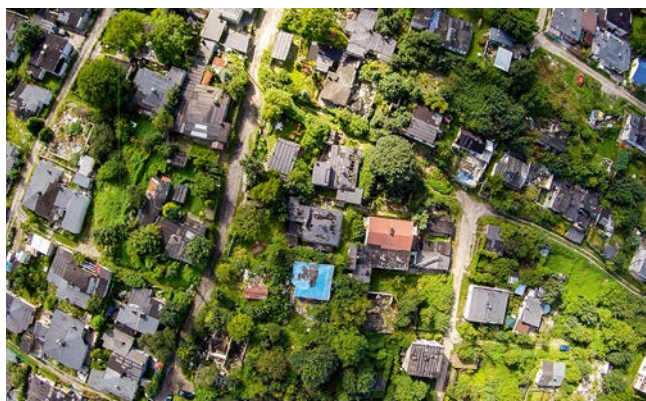
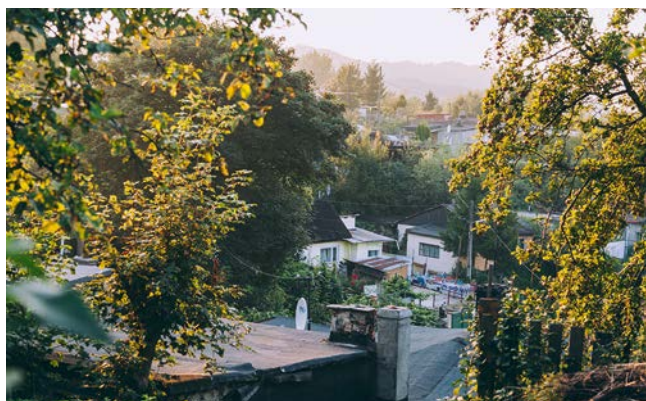
Status prawny budynków na Wzgórzach był jednoznacznie negatywnym czynnikiem, determinującym konieczność podjęcia działań interwencyjnych: nielegalne obiekty przy jednoczesnym braku możliwości ich prawnej legalizacji i konieczności wyegzekwowania ich rozbiórki przez organy administracji architektoniczno-budowlanej, zabudowa, która utraciła kilkadziesiąt lat temu zgody budowlane (o ile takie były) lub też była tworzona w warunkach samowoli budowlanej, niemal cała część zabudowy kolidująca z zapisami

³ Badanie socjodemograficzne zrealizowano na próbie 113 mieszkańców. Szczegółowe wyniki badań i analiz można znaleźć w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Gdyni na lata 2017-2026, s. 218-250.

Wzgórze gen. Orlicz-Dreszera przed przyjęciem Programu Ostonowego (wrzesień 2016 roku) oraz w początkowej fazie jego realizacji (sierpień 2017 roku)

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. To jednak nie wszystko – większość zamieszkiwanych obiektów cechowało się ponadto **fatalnym stanem technicznym** wynikającym po części z wieku, a po części z ich „gospodarczego”, nie poddanego żadnym rygorom formalnym sposobu utrwalania i rozbudowy. Obiekty ulokowane na Wzgórzu nie były podłączone do kanalizacji sanitarnej, a wiele domów nie posiadało nawet szamb – ścieki bytowe wyprowadzane były bezpośrednio na tereny pomiędzy budynkami. Zaopatrzenie w wodę było zapewniane przez mieszkańców za pomocą prowizorycznych, najczęściej nielegalnych instalacji. Domy – z uwagi na nielegalny status budynków i brak z tego powodu możliwości ich podłączenia do sieci ciepłowniczej lub instalacji gazowej – ogrzewane były za pomocą indywidualnych, często prowizorycznych pieców na paliwo stałe. W połączeniu z brakiem układu drogowego na terenie osiedla (którego realizacja wraz z pracami ziemnymi wymagałaby likwidacji kilkudziesięciu zamieszkałych budynków) i ograniczonymi możliwościami dojazdu straży pożarnej, sposób ogrzewania budynków stwarzał wysokie ryzyko pożarowe. Odbiór odpadów komunalnych odbywał się tylko z obrzeży osiedla, a służby porządkowe nie miały możliwości wywozu śmieci z głębi osiedla. Zabudowa, zlokalizowana na dużych spadkach terenu, bez stosownych zabezpieczeń, stanowiła też duże zagrożenie dla mieszkańców w momencie osuwania się mas ziemi, a nieoświetlone ścieżki komunikacyjne, w wielu miejscach zarośnięte, utrudniały poruszanie się i negatywnie wpływały na stan bezpieczeństwa na osiedlu. **Dramatyczny stan budynków oraz brak podstawowej infrastruktury** skutkowały nie tylko bardzo niskim standardem życia, ale też zagrażały zdrowiu i życiu mieszkańców poprzez potencjalne katastrofy budowlane, epidemiologiczne, czy pożarowe. Z uwagi na własność prywatną gruntów i nielegalny status budynków, realizacja jakichkolwiek działań miejskich na rzecz poprawy stanu infrastruktury w tej części Gdyni była zaś niemożliwa, a szanse mieszkańców na jakiegokolwiek odszkodowania, rekompensujące ewentualne koszty poniesione przez nich na adaptację obiektów do warunków mieszkalnych – znikome.

Wzgórze gen. Orlicz-Dreszera przed przyjęciem Programu Ostonowego (wrzesień 2016 roku) oraz w początkowej fazie jego realizacji (sierpień 2017 roku)

Charakterystyka podobszaru rewitalizacji Wzgórze gen. Orlicz-Dreszera - infografika, źródło: badanie panelowe gdynian, PAPI, lipiec-październik 2016 r., Inny Format Sp. z o.o. oraz badanie socjodemograficzne mieszkańców WOD

Jak wspomniano, wszyscy mieszkańcy zamieszkiwali na prywatnym terenie, bez prawa własności do zajmowanych działek i budynków. Dodatkowo, zajmowane obiekty obciążone były z jednej strony groźbą rozbioru, z drugiej zaś wiele z nich, z racji standardu, zagrożona była katastrofą budowlaną. W praktyce oznaczało to stałą i realną niepewność lokalową wpisującą się w kategorię wykluczenia mieszkaniowego (niezabezpieczone mieszkanie i nieodpowiednie mieszkanie), a poprzez to **zagrożenia bezdomnością** – zgodnie z Europejską Typologią Bezdomności i Wykluczenia Mieszkaniowego ETHOS. Obiektywnie większość mieszkańców osiedla można więc było zakwalifikować jako **bezpośrednio zagrożonych bezdomnością**.

Niemal połowa (49 proc.) badanych mieszkańców Wzgórza uważała, że nie jest to bezpieczna okolica, a co piąta osoba obawiała się, że może się stać ofiarą przestępstwa. Jednocześnie około 40 proc. zaznaczyło, że słowo, którym można nazwać Pekin, to „bagny”, „syf”, albo inne negatywne określenie. Wskazywało to na dużą ambiwalencję wśród mieszkańców osiedla w stosunku do miejsca swojego zamieszkania. Również z perspektywy relacji sąsiedzkich nie było celowe rozpatrywanie Pekinu jako spójnej całości. Mimo że dla 74 proc. badanych relacje sąsiedzkie między mieszkańcami były dobre albo bardzo dobre, to najczęściej były one atomizowane do najbliższego sąsiedztwa kilku rodzin – im dalsze sąsiedztwo tym częściej w komentarzach pojawiały się sygnały o braku relacji lub o tym, że każdy żyje dla siebie.

Mimo niepewnej sytuacji formalno-prawnej oraz fatalnych warunków zamieszkiwania na osiedlu – jak wskazują wyniki badań – mieszkańcy zaadoptowali się do nieprzewidywalnej i niestabilnej sytuacji, co z jednej strony zmniejszało poczucie bezpieczeństwa, ale z drugiej wprowadzało pewien marazm i skutecznie zniechęcało do działania. Blisko połowa (44,0 proc.) mieszkańców czuła się emocjonalnie związana ze Wzgierzem, choć znacząca była też grupa mieszkańców, która czuła się słabo lub w ogóle niezwiązana z tym miejscem (21 proc.). Silniejsze poczucie przywiązania charakteryzowało rdzennych mieszkańców WOD (w większości osoby w podeszłym wieku) i dotyczyło przede wszystkim tych mieszkańców, którzy żyli na Wzgierzach gen. Orlicz-Dreszera dłużej niż 25 lat. Warto podkreślić, iż przywiązanie kojarzy się z wartościami sentymentalnymi, czy emocjonalnymi, nie zaś z jakością zamieszkiwania. Średnia ocena mieszkania na osiedlu (3,5 na skali pięciostopniowej, gdzie ocena 1 oznacza „bardzo źle”, a ocena 5 – „bardzo dobrze”) była niższa od średniej gminnej (4,1) i najniższa ze wszystkich sześciu podobszarów rewitalizacji. Mimo deklarowanych więzi z miejscem zamieszkiwania, 60 proc. badanych wskazało, że gdyby miało możliwość do zmiany miejsca zamieszkania na inne o podobnych, nie gorszych walorach, dokonałoby takiej zmiany.

Wyniki pierwszych badań i analiz – wykonanych przed wdrożeniem Programu Ostońskiego – dostarczyły bardzo ważnych argumentów do podjęcia decyzji o objęciu Wzgierzach gen. Orlicz-Dreszera działaniami interwencyjnymi w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji. Jednocześnie, wstępna analiza demograficzno-społeczna osób faktycznie zamieszkujących teren WOD została pogłębiona w wyniku przeprowadzonej diagnozy potrzeb mieszkańców przy użyciu tzw. Kart Rodzin (zob. rozdział 04).

02

Ramy formalnoprawne – działania administracyjne

W styczniu 2017 roku Prezydent Miasta Gdyni Zarządzeniem Nr 5585/17/VII/R zatwierdził projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdyni i przekazał go do konsultacji społecznych. Program został przyjęty do realizacji – na mocy Uchwały nr XXX/721/17 Rady Miasta Gdyni z dnia 29 marca 2017 r. – w marcu 2017 roku. Obszar Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera został wskazany w Programie jako jeden z sześciu zdegradowanych podobszarów miasta. Gminny Program Rewitalizacji określa podstawowe i uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne wraz z harmonogramem i mechanizmami finanso-

wymi dla Wzgórza (pochodzącymi w całości z budżetu gminy), w tym m.in. realizację Programu Osłonowego wsparcia mieszkańców.

W lutym 2017 roku Prezydent Miasta Gdyni Zarządzeniem Nr 5714/17/R wskazał Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni jako lidera procesu działań rewitalizacyjnych dla podobszaru Pekin. W tym samym miesiącu Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gdyni Zarządzeniem Nr 6/2017 powołał **Zespół zadaniowy** pracowników MOPS Gdynia, realizujący zadania z zakresu rewitalizacji obszaru Wzgórza Orlicz-Dreszera. **W skład 10-osobowego Zespołu** weszły:

01/ Osoby odpowiedzialne za planowanie i modelowanie całości procesu:

- pracownik ds. planowania strategicznego i spójności działań Zespołu z całym procesem rewitalizacji w Gdyni,
- pracownik ds. zarządzania Zespołem, organizacji warunków pracy i działań oraz realizacji procesu wsparcia administracyjnego,
- pracownik ds. merytorycznego wsparcia i koordynacji działań związanych z prowadzeniem pracy socjalnej w procesie rewitalizacji,

02/ Osoby odpowiedzialne za bezpośredni kontakt z mieszkańcami i działania administracyjne:

- pracownicy ds. realizacji pracy socjalnej oraz bezpośredniego procesu wspierania osób i rodzin (3 osoby),
- pracownicy ds. bieżącego monitorowania rewitalizowanego terenu (streetworking) oraz wsparcia w realizacji pracy socjalnej (2 osoby),
- pracownicy ds. realizacji procesu administracyjnego oraz dokumentowania, archiwizowania i sprawozdawczości działań Zespołu (2 osoby).

Zespół wymienionych powyżej pracowników (poza 1 osobą) wszedł w skład Centrum Reintegracji i Interwencji Mieszkaniowej (CRiIM) – jednostki organizacyjnej MOPS Gdynia, podlegając bezpośrednio Kierownikowi CRiIM.

Do zadań Zespołu należy m.in:

- 01/** organizacja i realizacja procesu wsparcia wraz z prowadzeniem pracy socjalnej, której celem jest doprowadzenie do zmiany miejsca zamieszkania osób i rodzin zamieszkujących obszar Wzgórza gen. Orlicz Dreszera w Gdyni,
- 02/** wprowadzenie i realizacja wieloletnich dofinansowań najmu lokali na otwartym rynku,

- 03/ wsparcie osób i rodzin spełniających kryteria pomocy społecznej w przygotowaniu wniosków o przydział mieszkania z zasobu komunalnego Miasta Gdyni,
- 04/ współpraca z innymi jednostkami organizacyjnymi miasta w celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań.

Uchwały, zarządzenia ustanowiły strukturę osobową wprost odpowiedzialną za wdrożenie Programu, w którą bezpośrednio zaangażowany był Wiceprezydent Miasta Gdyni ds. innowacji, przedstawiciel Zarządu i pracownicy MOPS Gdynia.

W kwietniu 2017 roku Rada Miasta Gdyni podjęła Uchwałę nr XXXI/769/17 w sprawie **przyjęcia Programu Ostonowego wsparcia mieszkańców Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera na lata 2017-2021**. Misją Programu jest zapewnienie szansy rodzinom i osobom zamieszkującym na terenie Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera, na poprawę swojej sytuacji życiowej poprzez wsparcie w zmianie miejsca zamieszkania, adekwatnego do współczesnych standardów cywilizacyjnych oraz w ustabilizowaniu sytuacji życiowej w nowym miejscu zamieszkania, z uwzględnieniem wszystkich aspektów funkcjonowania osób i rodzin: mieszkaniowych, zawodowych, wychowawczych, edukacyjnych i relacji w społeczności lokalnej.

Do odpowiedniego zrealizowania Programu przewidziano następujące fazy wdrożenia:

- 01/ **W pierwszej fazie** nastąpiła koncentracja wysiłku na nawiązaniu relacji z osobami i rodzinami zamieszkującymi Wzgórze gen. Orlicz-Dreszera i pogłębionej diagnostyce potrzeb. Nawiązane zostały ściślejsze relacje z koalicjantami oraz podmiotami i osobami, które mogły być zasobem/wsparciem w realizacji działań przewidzianych w Programie Ostonowym. Zrealizowane zostały także działania informujące o istocie Programu. W tej fazie prowadzone były również działania dotyczące przygotowania warunków do spotkań i pracy na rzecz mieszkańców Wzgórza.
- 02/ **Druga faza** koncentrowała się na wsparciu w zapewnieniu miejsca zamieszkania i w przeprowadzkach. Etap ten objął również działania wspierające w osiedleniu się w nowych miejscach zamieszkania.
- 03/ **Trzecia faza** Programu poświęcona jest wspieraniu w adaptacji do nowego środowiska życia osób, które wyprowadziły się ze Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera.
- 04/ **Czwarta faza** służyć ma ocenie procesu wdrożenia Programu Ostonowego oraz jego całościowych efektów. Faza ewaluacji służyć ma szczegółowej analizie skutków Programu i zaplanowaniu dalszego działania służb miejskich w odpowiedzi na efekty Programu.

Program wskazuje do realizacji na lata 2017–2021 ogółem 9 szczegółowych zadań w ramach 2 priorytetów (por. tab. nr 1).

01/ PRIORYTET NR 1 PROGRAMU: WSPARCIE W ZMIANIE MIEJSCA ZAMIESZKANIA

Zadanie 1.1. Nawiązanie i utrzymanie relacji z osobami zamieszkującymi teren Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera i uruchomienie procesu informowania o ofercie wsparcia miasta.

- 01/ Realizacja wizyt w miejscach zamieszkania każdej rodziny na terytorium Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera oraz ciągła obecność pracowników MOPS w przestrzeni osiedla.
 - 02/ Opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych dotyczących oferty wsparcia miasta Gdyni.
 - 03/ Przygotowanie miejsca spotkań i pracy dla lokalnej społeczności i profesjonalistów na terenie Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera.
-

Zadanie 1.2. Pogłębienie diagnozy potrzeb osób zamieszkujących Wzgórze gen. Orlicz-Dreszera.

- 01/ Opracowanie zindywidualizowanego narzędzia diagnostycznego tzw. karty rodziny.
 - 02/ Przeprowadzenie diagnozy – wizytacja wszystkich rodzin zamieszkujących osiedle i realizacja diagnozy zgodnie z założeniem jedna rodzina – jedna karta. Ponawianie wizyt w rodzinach celem aktualizacji informacji.
 - 03/ Zebranie i analiza informacji z diagnozy. Opracowanie wniosków i rekomendacji do tworzenia indywidualnych ofert wsparcia.
-

Zadanie 1.3. Zorganizowanie i zabezpieczenie mechanizmów rozpoznania sytuacji kryzysowych przez pracowników MOPS z wykorzystaniem metody streetworkingu.

Zadanie 1.4. Wsparcie w zapewnieniu miejsca zamieszkania.

- 01/ Praca socjalna i poradnictwo specjalistyczne. Wypracowanie indywidualnych planów wsparcia mających na celu zapewnienie miejsca zamieszkania.
 - 02/ Pomoc w znalezieniu ofert adekwatnych do potrzeb poszczególnych rodzin.
 - 03/ Pomoc w przygotowaniu przeprowadzki i uregulowaniu spraw związanych z opuszczeniem starego miejsca zamieszkania.
-

Zadanie 1.5. Uruchomienie świadczeń pomocy społecznej oraz innych form pomocy w celu realizacji indywidualnych planów zmiany miejsca zamieszkania.

- 01/ Przyznawanie i wypłata wsparcia finansowego mogącego obejmować: wsparcie w wynajmie lokali na otwartym rynku, wsparcie w przeprowadzce, zabezpieczenie innych niezbędnych potrzeb ujawnionych w indywidualnych diagnozach.
 - 02/ Realizacja aktywnych form aktywizacji zawodowej i zatrudnienia.
 - 03/ Monitorowanie indywidualnych planów wsparcia pod kątem utrzymania trwałości zamieszkania.
-

Zadanie 1.6. Opracowanie i wdrożenie interwencyjnych sposobów zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych.

- 01/ Wygospodarowanie dodatkowych zasobów lokalowych miasta służących interwencyjnemu zabezpieczeniu szczególnie krytycznych potrzeb mieszkaniowych (zagrożenie zdrowia i życia).
- 02/ Rozszerzenie oferty mieszkań wspieranych dla osób wymagających opieki i pielęgnacji.
- 03/ Przygotowanie i przyznanie poza kolejnością mieszkań socjalnych osobom dysponującym prawem do takiego lokalu, znajdującym się w krytycznej sytuacji zdrowotnej.

Zadanie 1.7. Budowa szerokiej koalicji podmiotów zaangażowanych w problematykę osiedla Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera.

- 01/ Podjęcie stałej współpracy ze służbami straży pożarnej, ze służbami sanitarnymi, policją, służbami zatrudnienia oraz innymi podmiotami, które mogą mieć znaczący wpływ na sytuację społeczności lokalnej osiedla.

02/ PRIORYTET NR 2 PROGRAMU: WSPARCIE W USTABILIZOWANIU SYTUACJI ŻYCIOWEJ W NOWYM MIEJSCU ZAMIESZKANIA.

Zadanie 2.1. Uruchomienie wsparcia w zagospodarowaniu się rodzin i osób w nowym miejscu zamieszkania.

- 01/ Pomoc w przygotowaniu nowego lokalu do zamieszkania, jeśli będzie to konieczne (drobne prace remontowe).
- 02/ Pomoc w pozyskaniu niezbędnego wyposażenia nowego miejsca zamieszkania.

Zadanie 2.2. Uruchomienie pomocy w adaptacji do nowego środowiska życia rodzin i osób.

- 01/ Wsparcie w zaplanowaniu budżetu rodzinnego i bilansowaniu się wydatków, w tym udzielanie informacji i wsparcia dotyczącego pozyskania możliwych form dofinansowań i dodatków.
- 02/ Pomoc w załatwieniu różnorodnych formalności związanych ze zmianą miejsca zamieszkania.
- 03/ Wsparcie w adaptacji dzieci i rodziców do nowego środowiska szkolnego.
- 04/ Pomoc w rozpoznaniu miejsc świadczenia usług ochrony zdrowia i innych kluczowych dla prawidłowego funkcjonowania rodziny usług.

Tabela nr 1
Priorytety i zadania Programu na lata 2017–2021

03

Nawiązanie i utrzymanie relacji z mieszkańcami WOD oraz informowanie o ofercie wsparcia

Kluczowym zadaniem – na początkowym etapie realizacji Programu Osłonowego – było nawiązanie relacji z osobami i rodzinami zamieszkującymi teren Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera oraz podjęcie działań informujących o istocie i głównych założeniach Programu. Na tym etapie zrealizowano również działania dotyczące przygotowania warunków do spotkań i pracy na rzecz mieszkańców Wzgórza.

W trakcie dwu i pół roku wdrażania Programu (od III. 2017 roku do 31.VIII. 2019 roku), pracownicy Zespołu zadaniowego odwiedzili wszystkie

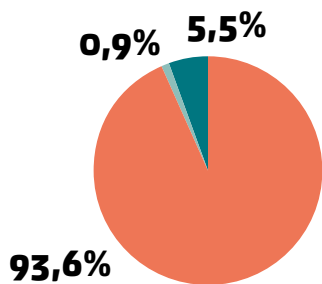
145 rodzin

zamieszkujących teren Wzgórze gen. Orlicz-Dreszera,

realizując łącznie około 1250 wizyt w miejscach zamieszkania rodzin, w tym w pierwszym roku (2017r.) blisko 520 wejść środowiskowych, w drugim (2018r.) – 380, a w trzecim (I-VIII.2019r.) – 350. Spotkania bezpośrednie służyły nie tylko nawiązaniu relacji i podtrzymywaniu kontaktu z mieszkańcami, ale również zapoznaniu ich z zasadami Programu Ostonowego oraz możliwościami skorzystania ze wsparcia specjalistycznego. Prócz spotkań bezpośrednich, pracownicy Zespołu dbali także o podtrzymywanie kontaktu w sposób pośredni. Każda z rodzin zamieszkujących teren Wzgórze otrzymała numer telefonu kontaktowego do pracownika socjalnego z terenu WOD, by zapewnić jego pełną dostępność w razie pojawiających się na bieżąco pytań czy wątpliwości. Średniomiesięczna liczba odbytych – przez trzyosobowy zespół pracowników socjalnych – rozmów telefonicznych wyniosła około 120 w pierwszym roku obowiązywania Programu, a w kolejnych – około 100. Intensywność realizacji kontaktów z mieszkańcami była znacząco większa niż w standardowych działaniach podejmowanych w szeroko rozumianym systemie pomocy społecznej.

Idea zapewnienia stałego kontaktu i pełnej dostępności pracowników doprowadziła również do ulokowania na terenie osiedla tymczasowego lokalu, który służył jako miejsce spotkań, a także punkt informacyjny dla potrzeb realizacji działań rewitalizacyjnych. W czerwcu 2017 roku na terenie Wzgórze gen. Orlicz-Dreszera, w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru działań rewitalizacyjnych, **powstał Punkt Informacyjny**, w którym od poniedziałku do piątku dyżurowała trzech pracowników socjalnych Zespołu zadaniowego, będąc do stałej dyspozycji wszystkich mieszkańców Wzgórze. Pomimo ustalenia stałych pór przyjmowania mieszkańców w tymczasowym biurze, lokal dostępny był również w sytuacjach konieczności kontaktów poza ustalonymi porami. Tymczasowy lokal stanowił widoczny znak obecności pracowników w przestrzeni osiedla. Z dniem 30 czerwca 2019 roku Punkt Informacyjny dla mieszkańców Wzgórze gen. Orlicz-Dreszera zmienił swoją lokalizację i od 1 lipca 2019 roku mieści się w Gdyni przy ul. Kalksztajnow 20 – tym samym oznaczono początek etapu stopniowego zmniejszania intensywności działań na terenie Wzgórze.

Rozpoznawalność Punktu wśród mieszkańców można uznać za bardzo wysoką. Niemal wszyscy (93,6 proc.) potwierdzili, że w przestrzeni osiedla istniało miejsce, w którym można było uzyskać dodatkowe informacje o ofercie miasta lub spotkać się z pracownikami miasta/MOPS, doprecyzowując w kolejnym pytaniu, że miejscem tym był Punkt informacyjny (różnie przez mieszkańców określany, m.in. jako „kontener”, „box”, „szary box przy Orlicz-Dreszera”, „blaszak”, „szary kontener”, „box na dole”, „box - kontener Gdynia Odnowa”, „barak przy ul. Orlicz-Dreszera”) lub pojedyn-

- tak
- nie
- trudno powiedzieć

Wykres nr 1
Czy jest jakieś miejsce na terenie Wzgórze Orlicz-Dreszera, w którym mógł(a) Pan(i) uzyskać dodatkowe informacje o ofercie miasta lub spotkać się z pracownikami miasta/MOPS?

n=109 mieszkańców Wzgórze gen. Orlicz-Dreszera.
Źródło: badanie ankietowe PAPI, luty-marzec 2019 r., MOPS Gdynia

Punkt Informacyjny dla mieszkańców Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera

czo (z wskazania) – siedziba Centrum Reintegracji i Interwencji Mieszkaniowej przy ul. Działowskiego 11.

Równoległe do działań informacyjnych podejmowanych przez pracowników socjalnych z Zespołu zadaniowego w ramach kontaktów bezpośrednich czy pośrednich lub w ramach działalności Punktu, prowadzono akcję informacyjną o Programie za pośrednictwem dystrybuowanych materiałów (ulotek, biuletynów informacyjnych), mediów czy organizowanych spotkań grupowych z mieszkańcami. Ogółem zorganizowano 6 takich spotkań, w których uczestniczyli Prezydenci Miasta Gdyni, a na których poruszane były sprawy najbardziej istotne z punktu widzenia mieszkańców.

KOMUNIKAT

Dokładamy starań, by docierały do Państwa prawdziwe i rzetelne informacje na temat pomocy miasta, na jaką możecie liczyć. Nie mamy jednak wpływu na to, co na temat Pekinu piszą dziennikarze. W ostatnim czasie pojawił się w jednej z lokalnych gazet artykuł dotyczący nowych form wsparcia dla mieszkańców Wzgórza Orlicz-Dreszera – konkretnie rzekomego zakupu mieszkań dla pozostałych jeszcze na terenie osiedla mieszkańców. Artykuł ten nie ma nic wspólnego z rzeczywistością.

KONTAKT

Numer telefonu do Centrum Reintegracji i Interwencji Mieszkaniowej: **797 993 627**. Czynnym od poniedziałku do piątku w godz. 8 – 20. Jeśli nie odbierzemy, oddzwonimy tak szybko, jak to możliwe. Żadna próba kontaktu z Państwa strony nie pozostanie bez odpowiedzi.

Można znaleźć nas w Punkcie Informacyjnym przy ul. Orlicz – Dreszera 11 (przy budynku OPEC):
 • w poniedziałki, środy, czwartki i piątki w godz. 11 – 14
 • we wtorki w godz. 16 – 19
 W soboty i niedziele działamy alarmowo: **797 993 627**

Adres e-mail: wad@mopsgdynia.pl

Telefon

Pracownik

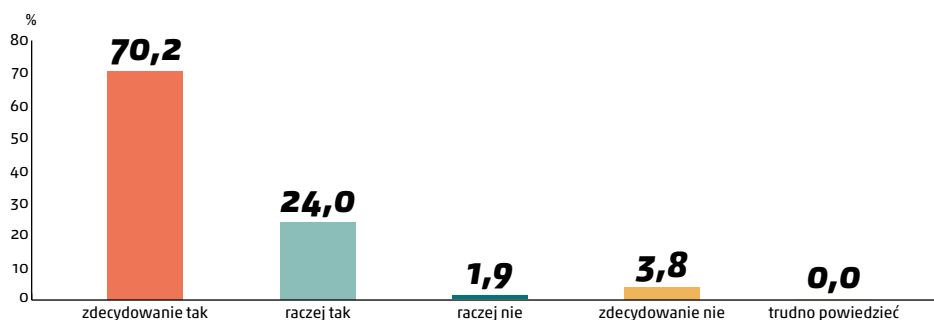
Podsumowanie działań w ramach Programu Ochronowego luty 2017- luty 2018

Ważnym czynnikiem wpływającym na proces informowania mieszkańców o realnych możliwościach wsparcia gminy były pojawiające się **publikacje w mediach** (prasowe, telewizyjne, internetowe). Częstotliwość publikacji medialnych i ich ton zwracał uwagę opinii publicznej na sytuację mieszkańców Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera. Było to również o tyle ważne, że niektóre z pojawiających się wcześniej publikacji medialnych przedstawiały ten obraz w sposób odbiegający od sytuacji faktycznej. W miejskich kanałach informacyjnych pojawiały się teksty informujące o faktycznym przebiegu prowadzonej przez miasto rewitalizacji, będące m.in. reakcją na zachodzące wydarzenia. Przykładem może tu być komunikat po spotkaniu Prezydenta Miasta Gdyni z przedstawicielami służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w mieście, w którym przedstawiono plan działań po serii pożarów na WOD.

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców wskazują na osiągnięcie zakładanych w Programie rezultatów dotyczących zapewnienia ciągłej obecności pracowników w przestrzeni osiedla oraz dostępu do kompleksowej i użytecznej informacji nt. oferty wsparcia miasta. Niemal wszyscy

(95,4%) ankietowani zadeklarowali, że poznali ofertę wsparcia miasta

skierowaną do mieszkańców Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera. Jeszcze więcej mieszkańców (97,2 proc.) potwierdza, że **pracownicy miasta/MOPS kontaktowali się z nimi w celu zapoznania i przedstawienia tej oferty**. Zdecydowana większość osób ocenia przekazywaną informację jako **zrozumiałą** (97,1 proc.), wskazując jednocześnie, że w sytuacji pojawiających się wątpliwości lub dodatkowych pytań **mieli do kogo zwrócić się po poradę lub odpowiedź** (94,2 proc.) oraz **otrzymywali praktyczne i użyteczne porady/odpowiedzi** (89,5 proc.).

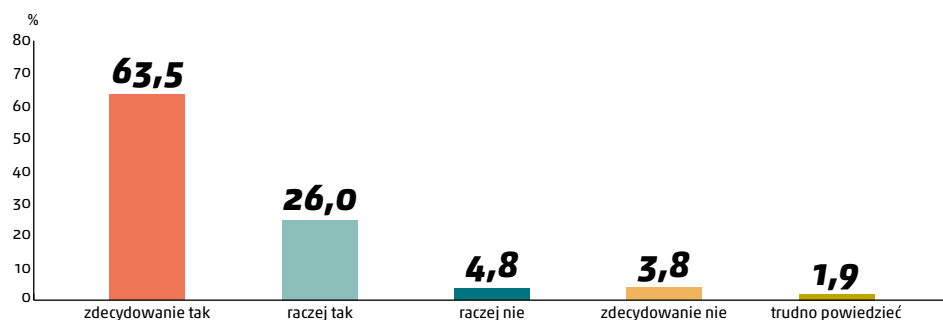

Wykres nr 2

Czy w sytuacji pojawiających się wątpliwości lub dodatkowych pytań miał(a) Pan(i) do kogo się zwrócić po poradę lub odpowiedź?

n=104 mieszkańców Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera.

Źródło: badanie ankietowe PAPI, luty-marzec 2019 r., MOPS Gdynia

Wykres nr 3

Czy w sytuacji pojawiających się wątpliwości lub dodatkowych pytań otrzymywał(a) Pan(i) praktyczne i użyteczne porady/odpowiedzi?

n=104 mieszkańców Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera.

źródło: badanie ankietowe PAPI, luty-marzec 2019 r., MOPS Gdynia

Za główne **źródło informacji** o ofercie wsparcia, zdecydowana większość mieszkańców WOD (90,4 proc.) uznaje pracowników miasta / MOPS. Warto jednak zaznaczyć, że w pytaniu wielokrotnego wyboru wskazywano także inne źródła informacji, co potwierdza ich dywersyfikację. Wskazywano: ulotki (39,4 proc.), sąsiadów (35,6 proc.), prasę (7,7 proc.), czy też inne źródła, spoza kafeterii pytania (11,5 proc.), w szczególności zebrania/spotkania z Prezydentami Miasta Gdyni. Niemal wszyscy (94,5 proc.) mieszkańcy wskazują ośrodek pomocy społecznej jako tę instytucję, z którą najczęściej stykali się w trakcie zmiany miejsca zamieszkania, co również potwierdza wysoki stopień rozpoznania pracowników MOPS w przestrzeni osiedla. Wśród pozostałych instytucji wymieniano także: Urząd Miasta Gdyni (18,2 proc.) oraz policję (1,8 proc.).

04

Pogłębienie informacji o potrzebach osób i rodzin z terenu WOD

*Od lutego 2017 roku do maja 2018 roku pracownicy CRiIM, realizujący Program Osłonowy, odwiedzili wszystkich mieszkańców Wzgórza Orlicz-Dreszera w celu **sporządzenia tzw. Karty Rodziny** (zob. załącznik nr 2 do raportu). Karta to dedykowane, autorskie narzędzie diagnostyczne, opracowane na potrzeby Programu i służące przede wszystkim lepszemu rozpoznaniu potrzeb rodzin, ich możliwości oraz oczekiwań. Łącznie odwiedziono **145 rodzin zamieszkujących teren Wzgórza Orlicz-Dreszera, z których 137 zgodziło się na wypełnienie karty (8 rodzin odmówiło)**. Zgodnie z przyjętą metodo-*

logią, realizacja diagnozy przeprowadzona została z założeniem: jedna rodzina – jedna karta.

Na podstawie wypełnionych Kart, wspólnie z rodzinami, które zdecydowały się na zmianę miejsca zamieszkania, ułożone zostały **indywidualne plany działania**, adekwatne do sytuacji każdej rodziny i uwzględniające wszelkie aspekty jej funkcjonowania (sytuację zdrowotną, rodzinną, zawodową i finansową) oraz zadania, terminy, zakresy działań i wysokość wsparcia finansowego. Plany wsparcia oraz jego formy modyfikowane były systematycznie, w miarę nowo pojawiających się informacji, wzrastającej wiedzy o potrzebach rodziny oraz gotowości do podjęcia innych, dodatkowych aktywności przez osoby objęte wsparciem. W sytuacjach konieczności prowadzenia intensywnej pracy socjalnej, kontakt z rodziną, diagnostyka problemów i potrzeb oraz rytm przyznawanego wsparcia uzależniony był od indywidualnej sytuacji rodzin.

Karty Rodzin dostarczyły także cennych informacji o sytuacji rodzin i osób zamieszkujących faktycznie teren Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera, uzupełniając w nowe treści profil socjodemograficzny uzyskany w wyniku wstępnych – tj. realizowanych przed Programem Ostonowym – badań i analiz.

W strukturze gospodarstw domowych z terenu Wzgórza dominowały te jednoosobowe (38,0 proc.) i dwuosobowe (32,8 proc.). W co czwartej (24,8 proc.) rodzinie mieszkały osoby małeletnie, a udział osób poniżej 18 roku życia był w całej populacji mieszkańców dość wysoki i sięgał 20,4 proc. (co oznaczało, że co piąty mieszkaniec WOD to osoba małeletnia). Blisko co trzecie (32,8 proc.) gospodarstwo domowe składało się wyłącznie z osób w wieku senioralnym. Udział osób w wieku 60+ w całej populacji mieszkańców Wzgórza można określić – podobnie jak udział osób małeletnich – jako wysoki – więcej niż co czwarty (27,2 proc.) mieszkaniec WOD był osobą w starszym wieku. Powyższe przekładało się na wysoki odsetek rodzin, w których minimum jeden domownik mieszkał na Wzgórzu dłużej niż 25 lat (dotyczy średnio co drugiej rodziny – 51,8 proc.) oraz dość wysoki odsetek rodzin, w których jest osoba zależna, tzn. niezdolna do samodzielnej egzystencji i wymagająca opieki (dotyczy blisko co dziesiątej rodziny – 9,5 proc.) lub osoba z orzeczonym stopniem niepełnosprawności (dotyczy blisko co trzeciej rodziny – 32,8 proc.).

W kontekście identyfikowanych problemów społecznych, uwagę zwraca w szczególności wysoki odsetek (54,7 proc.) rodzin posiadających zadłużenia. Najczęściej były to nieregulowane na bieżąco zadłużenia kredytowe (głównie tzw. „chwilówki”), nieco rzadziej zadłużenia z tytułu opłat za dzierżawę, czy obowiązku alimentacyjnego. Problemem było także niepodejmowanie legalnego zatrudnienia mimo posiadania zdolności do pracy – więcej niż co czwarta (28,5 proc. ogółu) rodzina nie uzyskiwała żadnych (regularnych lub nieregularnych) dochodów z tego tytułu. Więcej niż co siódma (13,1 proc.) rodzina posiadała zasądzony wyrok eksmisyjny. Ponad co trzecia (35,0 proc.) nie posiadała ważnej umowy dzierżawy.

Dużym zasobem społeczności WOD były dobre relacje sąsiedzkie – zdecydowana większość (86,9 proc.) rodzin oceniła je jako dobre (por. zaledwie 5,8 proc. oceniło te relacje jako złe), co koresponduje z wnioskami z wcześniejszych badań i analiz.

Szczegółowe dane dotyczące sytuacji rodzin i osób zamieszkujących teren Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera prezentuje poniższa infografika.

MIESZKAŃCY

137 - liczba rodzin, dla których wypełniono Kartę Rodziny

294 - łączna liczba osób w tych rodzinach (mieszkańców), w tym:

 154 kobiety **140** mężczyzn oraz **60** małoletnich

34 - liczba rodzin, w których są małoletni
(24,8 proc. ogółu)

45 - liczba rodzin, w których wszyscy domownicy są w wieku senioralnym (60 lat lub więcej)
(32,8 proc. ogółu)

60
(20,4 proc. ogółu)
- liczba mieszkańców pon. 18 roku życia

39
(13,3 proc. ogółu)
- liczba mieszkańców w wieku 30-39 lat

48
(16,3 proc. ogółu)
- liczba mieszkańców w wieku 50-59 lat

19
(6,5 proc. ogółu)
- liczba mieszkańców w wieku 70-79 lat

41
(13,9 proc. ogółu)
- liczba mieszkańców w wieku 18-29 lat

24
(8,2 proc. ogółu)
- liczba mieszkańców w wieku 40-49 lat

54
(18,4 proc. ogółu)
- liczba mieszkańców w wieku 60-69 lat

7
(2,4 proc. ogółu)
- liczba mieszkańców w wieku 80 lat i więcej

(min=2 m-ce, max=90 lat, średnia wieku=41 lat)

51,8 proc.

- odsetek rodzin, w których min. jeden domownik zamieszkuje na Wzgórzu dłużej niż 25 lat (**71 rodzin**)

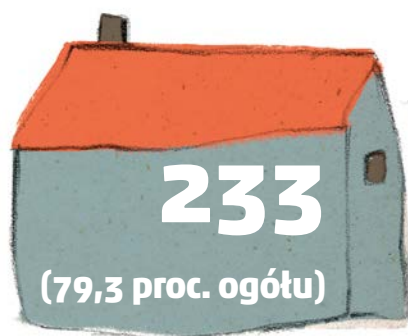
 52
(38,0 proc. ogółu) - liczba jednoosobowych gospodarstw domowych

 45
(32,8 proc. ogółu) - liczba rodzin dwuosobowych

 18
(13,1 proc. ogółu) - liczba rodzin trzyosobowych

 15
(10,9 proc. ogółu) - liczba rodzin czteroosobowych

7
(5,1 proc. ogółu) - liczba rodzin pięcioosobowych lub większych
(max = rodzina 7-osobowa)

- liczba mieszkańców z meldunkiem stałym

52
(17,7 proc. ogółu) - liczba mieszkańców bez meldunku

3
(1,0 proc. ogółu) - liczba mieszkańców z meldunkiem czasowym

ZDROWIE

13
(9,5 proc. ogółu)

- liczba rodzin, w których jest osoba zależna – niezdolna do samodzielnej egzystencji i wymagająca opieki (ogółem 13 osób)

45
(32,8 proc. ogółu)

- liczba rodzin, w których min. jeden domownik posiada orzeczoną stopień niepełnosprawności (45 osób), w tym:

- w 3 rodzinach jest dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności (ogółem 3 dzieci)
- oraz w 9 rodzinach – osoba dorosła o znacznym stopniu niepełnosprawności (ogółem 9 osób)

FUNKCJONOWANIE W ŚRODOWISKU

38
(27,7 proc. ogółu)

- liczba rodzin, które są na liście oczekujących na lokal socjalny lub komunalny

119
(86,9 proc. ogółu)

- liczba rodzin, które oceniają relacje sąsiedzkie jako dobre

8
(5,8 proc. ogółu)

- liczba rodzin, które oceniają relacje sąsiedzkie jako złe

SYTUACJA WŁASNOŚCIOWO-PRAWNA

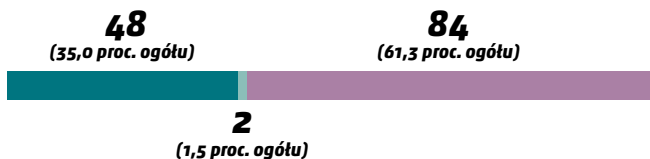
41
(29,9 proc. ogółu)

- liczba rodzin, w których są osoby zameldowane na WOD, ale tam nie zamieszkujące (ogółem 69 osób)

18
(13,1 proc. ogółu)

- liczba rodzin, z zasądzonym wyrokiem eksmisyjnym

- liczba rodzin, które nie posiadają ważnej umowy dzierżawy
- liczba rodzin, które nie wiedzą, czy posiadają ważną umowę dzierżawy
- liczba rodzin, które posiadają ważną umowę dzierżawy

2,42 zł

- średnia stawka za metr kwadratowy mieszkania na WOD (min=1 zł, max=12 zł)

nieokreślony/bezterminowo

- czas na jaki zawarto większość umów dzierżawy (dotyczy 75 rodzin)

WARUNKI MIESZKANIOWE

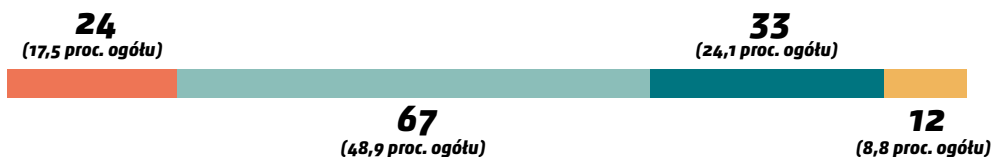
48 m²

- średni metraż mieszkania/domu na WOD

(min=6 m², max=120 m²)

- liczba gospodarstw jednopokojowych
- liczba gospodarstw dwupokojowych
- liczba gospodarstw trzypokojowych
- liczba gospodarstw większych niż trzypokojowe (max = pięciopokojowe)

31
(22,6 proc. ogółu)

- liczba gospodarstw bez dostępu do wody lub ciepłej wody

17
(12,4 proc. ogółu)

- liczba gospodarstw bez dostępu do Internetu/telewizji

15
(10,9 proc. ogółu)

- liczba gospodarstw bez łazienki

15
(10,9 proc. ogółu)

- liczba gospodarstw bez dostępu do gazu (dla kolejnych 102 rodzin jego źródłem jest butla gazowa)

11
(8,0 proc. ogółu)

- liczba gospodarstw, w których toaleta jest na zewnątrz domu/mieszkania

3
(2,2 proc. ogółu)

- liczba gospodarstw bez dostępu do prądu

SYTUACJA MATERIALNA

2,4 tys.

- średnia kwota miesięcznych dochodów rodzin

1,2 tys.

- średnia kwota miesięcznych wydatków rodzin

13
(9,5 proc. ogółu)

- liczba rodzin, w których miesięczne wydatki przekraczają miesięcznie uzyskiwane dochody

18
(13,1 proc. ogółu)

- liczba rodzin, w których dochód na osobę jest niższy niż **528 zł**

39
(28,5 proc. ogółu)

- liczba rodzin, w których są osoby w wieku produkcyjnym, lecz mimo to nie uzyskują żadnych (regularnych lub nieregularnych) dochodów z legalnego zatrudnienia

75
(54,7 proc. ogółu)

- liczba rodzin, w których występują niespłacone zadłużenia, w tym **21 rodzin** przyznaje, że posiada zadłużenia z tytułu opłat za dzierżawę

ok. 3 miliony

- łączna kwota deklarowanych zadłużeń w w/w rodzinach

05

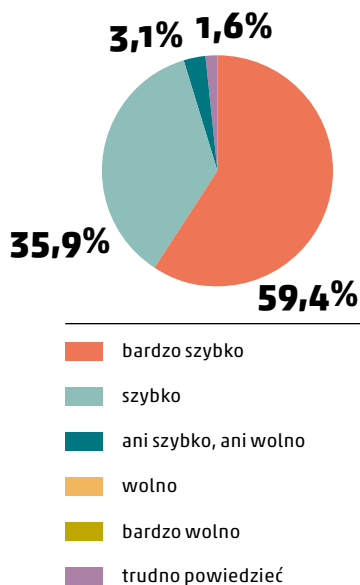
Wsparcie w poszukiwaniu nowego miejsca zamieszkania

Z uwagi na przeważający udział gruntów prywatnych w podobszarze rewitalizacji obejmującym Wzgórze gen. Orlicz-Dreszera, podejmowanie działań inwestycyjnych – mających na celu poprawę jakości życia jego mieszkańców bezpośrednio w miejscu zamieszkiwania – było niemożliwe. Z tego powodu działania rewitalizacyjne z założenia nie mają na tym podobszarze charakteru inwestycyjnego, lecz wsparcia mieszkańców w procesie zmiany miejsca zamieszkania oraz zaspokojenia ich potrzeb mieszkaniowych, socjalnych i innych służących stabilizacji sytuacji życiowej.

Oferowane mieszkańcom Wzgórza wsparcie oparto o **cztery fundamentalne zasady**: dobrowolności, indywidualizacji wsparcia, subsydiarności oraz utrzymania relacji na linii mieszkaniac-pracownik miasta/MOPS. Założeniem Programu nie było zmuszanie mieszkańców do wyprowadzek, lecz zapewnienie optymalnych warunków do zmiany miejsca zamieszkania i pełnej asekuracji instytucjonalnej w tym procesie. Podpisanie deklaracji przystąpienia do Programu Ostonowego miało być świadomą i samodzielnie podjętą przez rodzinę decyzją. Oferta wsparcia dla rodziny dobierana była także w sposób zindywidualizowany, tj. w oparciu o dokonaną diagnozę jej sytuacji, uwzględniającą zarówno posiadane przez rodzinę zasoby, jak i deficyty (społeczne, ekonomiczne i inne). Wsparcie miało mieć charakter uzupełniający braki w zasobach (w tym finansowych, rzeczowych), możliwościach i uprawnieniach rodziny, stąd też nie zakładano z góry ryczałtowej kwoty świadczeń czy innych zasobów służących wsparciu. Plany pomocy opracowywane były każdorazowo przy udziale rodzin, nie zaś narzucane odgórnie przez pracowników miasta.

Wyniki badania ankietowego wskazują na realizację powyższych założeń.

Wszyscy **(100%)** mieszkańcy potwierdzają, że formy pomocy były z nimi uzgadniane.

Wykres nr 4
Jak ocenit(a)by Pan(i) szybkość realizacji zaplanowanego wsparcia?

n=109 mieszkańców Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera.
 źródło: badanie ankietowe PAPI, luty-marzec 2019 r., MOPS Gdynia

Większość (65,5 proc.) mieszkańców samodzielnie podjęła decyzję o zmianie miejsca zamieszkania, choć część z nich (30,9 proc.) uzgadniała ją z pozostałymi członkami rodziny, najczęściej małżonkami lub dziećmi. W procesie podjęcia decyzji o zmianie miejsca zamieszkania nie odnotowano w odpowiedziach mieszkańców żadnych czynników, które można by wiązać z przymusem czy dyktatem instytucjonalnym. Zdecydowana większość (87,5 proc.) osób oceniła otrzymane wsparcie za **zgodne z ich oczekiwaniami** – odnotowano zaledwie cztery wskazania przeczące, które dotyczyły zazwyczaj wysokości otrzymanych świadczeń finansowych („liczyłem na większą kwotę”, „pomoc finansowa była zbyt mała”). Proces administracyjny przyznawania pomocy – w ocenie zdecydowanej większości (95,3 proc.) mieszkańców – był **realizowany sprawnie i bez zbędnej zwłoki, tzn. bardzo szybko lub szybko**.

Formy wsparcia rodzin/osób zamieszkujących na Wzgórzu gen. Orlicz-Dreszera w ramach Programu Ostonowego objęły:

- 01/ **pomoc w znalezieniu nowego miejsca zamieszkania i przygotowaniu przeprowadzki** – zmotywowanie do podjęcia działań rozpoznających możliwości najmu na rynku nieruchomości oraz udostępnienie informacji o sposobach poszukiwania ofert, indywidualne dostarczanie ofert mieszkańcom przez pracowników socjalnych z ogólnodostępnych źródeł informacji, pomoc w analizie adekwatności pozyskanych ofert do potrzeb danej rodziny oraz wspar-

cie w rozpoznaniu możliwości utrzymania się rodziny w sytuacji najmu, udostępnianie wzorów umów najmu zweryfikowanych przez zespół prawników MOPS, reagowanie w sytuacjach konieczności zmiany wynajmowanego przez rodzinę mieszkania, udostępnianie informacji o ofertach usług firm transportowych oraz pomoc przy organizowaniu przeprowadzek.

02/ pomoc w uregulowaniu spraw związanych z opuszczeniem dotychczasowego miejsca zamieszkania – motywowanie do uregulowania istniejących zobowiązań finansowych wynikających z umów dzierżawy, umów na dostarczanie mediów i usług w starym miejscu zamieszkania, pomoc w sporządzaniu niezbędnych pism urzędowych.

03/ praca socjalna – stała współpraca z pracownikiem miasta/MOPS: w ramach pracy socjalnej wypracowano, aktualizowano i monitorowano indywidualne plany pomocy, utrzymując stały kontakt z rodzinami, zapewniano pomoc przy wypełnianiu wniosków o lokal socjalny lub komunalny (w tym monitorowano i dokumentowano rzeczywistą sytuację mieszkaniową), zapewniano wsparcie w aktywizacji zawodowej i społecznej, organizowano dostęp do porad prawnych lub psychologicznych, zapewniano pomoc w: znalezieniu ofert wynajęcia lokalu i w przeprowadzce, ubieganiu się o dodatek mieszkaniowy lub/i energetyczny, czy o świadczenia pomocy społecznej (m.in. w postaci wyżywienia dla dzieci w szkołach, usług opiekuńczych, mieszkania wspieranego). Ważnym elementem pracy socjalnej była także pomoc w sporządzaniu bilansu finansowego rodziny oraz wypracowywaniu strategii wydatków w odniesieniu do sytuacji konieczności zmiany miejsca zamieszkania. Pomiedzy marcem 2017 a sierpniem 2019 roku pracownicy socjalni sporządzili blisko 230 notatek i pism urzędowych oraz 377 wywiadów środowiskowych. Praca socjalna wspierana była przez metodę **streetworkingu**. Cały teren Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera monitorowany był na bieżąco przez dwóch streetworkerów zatrudnionych w MOPS Gdynia pod kątem przebywania osób bezdomnych oraz podejmowania ewentualnych interwencji, a także dostarczania do mieszkańców ulotek informacyjnych.

04/ wsparcie finansowe – obejmowało w szczególności dofinansowanie do wynajmu lokali na otwartym rynku oraz wsparcie w zagospodarowaniu się w nowym miejscu zamieszkania (pomoc w przygotowaniu nowego lokalu do zamieszkania, w tym ewentualne drobne prace remontowe, pomoc w pozyskaniu niezbędnego wyposażenia nowego miejsca zamieszkania: zakup mebli i sprzętu AGD). Zgodnie z zapisami Programu (por. §5) pierwotna kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie została podwyższona do wysokości 250% kryterium dochodowego. Miała ona zastosowanie do osób zamieszkujących Wzgórze gen. Orlicz-Dreszera ubiegających się o zasiłki w związku z podjęciem decyzji o zmianie miejsca zamieszkania i zaspokajaniem niezbędnych potrzeb życiowych ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb mieszkaniowych. W trakcie

realizacji Programu okazało się, że dochody części rodzin, które wyprowadziły się z terenu Wzgórza (w szczególności rodziny senioralne, z problemami zdrowotnymi, które oczekują na przyznanie lokalu socjalnego lub komunalnego i nie są w stanie zapewnić sobie innego miejsca zamieszkania) przekraczają już podwyższone kryterium dochodowe. W związku z tym zaszła konieczność rewizji wysokości kryterium uprawniającego do dalszego korzystania z finansowych form pomocy w ramach Programu. Podjęto decyzję o kolejnym podwyższeniu kryterium dochodowego z 250% do wys. 500% kryterium wynikającego z Ustawy o pomocy społecznej. Z tego powodu 21 listopada 2018r. Rada Miasta Gdyni podjęła stosowną Uchwałę nr II/13/18 zmieniającą kryteria. Od marca 2017 roku do sierpnia 2019 roku trafiło dla mieszkańców Wzgórza **1.255.114,00 PLN** w drodze **807 decyzji administracyjnych.**

- 05/ pomoc w znalezieniu zatrudnienia lub poradnictwo zawodowe** – skierowanie do udziału w Centrum Integracji Społecznej w Gdyni jako jednego z instrumentów aktywnej integracji, motywowanie do podjęcia lepszego lub/i legalnego zatrudnienia, zorganizowanie dostępu do kursów zwiększających atrakcyjność na rynku pracy, przekwalifikowania.
- 06/ poradnictwo prawne** – skierowanie mieszkańców na indywidualne konsultacje prawne związane z sytuacją mieszkaniową czy rodzinną (ustalanie prawa do lokalu z zasobu gminy, wsparcie prawne w sytuacjach rozwodowych, zadłużeń oraz alimentów).
- 07/ poradnictwo psychologiczne** – zapewnienie dostępu do indywidualnego poradnictwa psychologicznego lub ewentualne skierowanie do krótko- lub długoterminowej terapii psychologicznej; wsparcie psychologiczne oferowane również było w odniesieniu do osób borykających się z problemem uzależnienia.
- 08/ zapewnienie potrzeb mieszkaniowych wraz z opieką** – z uwagi na podeszły wiek, niepełnosprawność lub zły stan zdrowia oferowano mieszkańcom wsparcie w istniejącym systemie mieszkalnictwa wspieranego lub Gdyńskich Ośrodkach Wsparcia.
- 09/ usługi opiekuńcze** – zapewnienie usług wspierająco-opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu z powodu wieku lub/i złego stanu zdrowia. W przypadku realizacji Programu Ostonowego stosowanie usług opiekuńczych odbywało się głównie w odniesieniu do osób w podeszłym wieku, o zmniejszonej samodzielności, w nowym miejscu zamieszkania.

06

Budowa koalicji instytucji

Budowa szerokiej koalicji podmiotów zaangażowanych w problematykę osiedla Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera miała na celu zwiększenie skuteczności działań, podejmowanych przez jednostki organizacyjne samorządu oraz służby działające na terenie miasta (skrócenie czasu trwania niezbędnych procedur, ułatwienie ścieżek dostępu do jednostek podejmujących decyzje w indywidualnych sprawach oraz precyzyjne monitorowanie stanu zaawansowania indywidualnych spraw mieszkańców Wzgórza). W ramach koalicji podjęto współpracę ze służbami straży pożarnej, służbami sanitarnymi, policją oraz wszelkimi podmiotami, które mogły mieć znaczący wpływ na sytuację społeczności lokalnej osiedla. Wdrożenie Programu dało

możliwość ustalenia nowych ścieżek komunikacji pomiędzy partnerami w koalicji oraz wypracowania nowych sposobów przekazywania informacji niezbędnych do prowadzonych działań.

SCHEMAT POSTĘPOWANIA W RAMACH KOALICJI:

MOPS Gdynia jako Lider wdrożenia Programu Ostonowego organizował i przeprowadzał warsztaty o charakterze planistycznym (w okresie III.2017-VIII.2019 roku – ogółem 10 warsztatów), z udziałem i bezpośrednim zaangażowaniem Wiceprezydenta Miasta Gdyni ds. innowacji. Co najmniej dwa spotkania zorganizowano przy udziale szerokiego grona uczestników procesu zmian społecznych w obszarze Wzgórza Orlicz-Dreszera oraz podmiotów zainteresowanych szerzej rewitalizacją i polityką zmian społecznych w Gdyni (m.in. jedno ze spotkań Gdyńskiego Komitetu Rewitalizacji oraz warsztaty organizowane przez Laboratorium Innowacji Społecznych w zakresie całego procesu rewitalizacji).

Osoba wskazana w zarządzeniu Dyrektora MOPS do zarządzania zespołem wdrażającym Program Ostonowy została jednocześnie nominowana przez Prezydenta Miasta Gdyni do stałego uczestnictwa w Gdyńskim Komitecie Rewitalizacji, powołanym na trzyletnią kadencję na mocy Zarządzenia Prezydenta Miasta Gdyni Nr 7429/18/VII/R z dnia 30 stycznia 2018 r. Komitet stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, przeprowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Prezydenta Miasta Gdyni.

Ustalenia podjęte podczas warsztatów i spotkań planistycznych przekładano na listę zadań do wykonania oraz oznaczano podmioty odpowiedzialne za realizację tych zadań, ze wskazaniem terminów realizacji. Ponadto, wewnątrz MOPS Gdynia regularnie odbywają się spotkania o charakterze operacyjnym (co najmniej raz w tygodniu). Do obsługi całego procesu planowania i wdrożenia (wraz z monitorowaniem postępów) opracowano narzędzie służące raportowaniu kluczowych wartości wskaźników. Raporty, o których mowa przekazywane są cotygodniowo do wiadomości Wiceprezydenta Miasta Gdyni ds. innowacji. Ważnym elementem działań koalicyjnych były organizowane ad hoc spotkania interdyscyplinarne (głównie w odpowiedzi na pojawiające się kryzysy, bądź szczególne zjawiska społeczne na terenie Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera).

Pozostałe jednostki organizacyjne MOPS Gdynia, współpracujące z Centrum Reintegracji i Interwencji Mieszkaniowej przy realizacji Programu Ostonowego:

- cztery Dzielnicowe Ośrodki Pomocy Społecznej
- Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej

- Zespół ds. doradztwa i aktywizacji osób niepełnosprawnych
- Zespół ds. Wsparcia Dziecka i Rodziny
- Zespół ds. intensywnej pracy socjalnej z rodziną
- Zespół Opiekuńczy przy ul. Fredry 3
- Dzienny Dom Pomocy Społecznej przy ul. gen. Maczka 1
- Gdyniński Ośrodek Wsparcia Bosmańska 32a
- Dział Prawny MOPS Gdynia
- Dział Organizacyjny MOPS Gdynia
- Centrum Wsparcia Seniorów

Kluczowe instytucje / podmioty miasta Gdynia współpracujące z Zespołem zadaniowym:

- **Laboratorium Innowacji Społecznych** – główny partner we wdrożeniu Programu Osłonowego. Jednostka budżetowa miasta, scalająca wszystkie prace nad rewitalizacją, obejmujące etap diagnozy, programowania, realizacji i ewaluacji procesu oraz odpowiadająca za wdrożenie Gminnego Programu Rewitalizacji zarówno w jego warstwie społecznej, jak i inwestycyjnej. W Programie Osłonowym jednostka odpowiedzialna za kształtowanie procesu informowania zarówno mieszkańców Wzgórza Orlicz-Dreszera, jak i szeroko rozumianej opinii publicznej o sytuacji na obszarze objętym Programem (przygotowywanie materiałów informacyjnych, publikacji oraz kontakt z mediami). Jednostka wspomagała również Zespół zadaniowy w powstaniu Punktu informacyjnego dla mieszkańców Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera.
- **Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Gdyni** – jednostka odpowiedzialna za zarządzanie procesem przydziału lokali z zasobów gminy. Jednocześnie ważny podmiot w obszarze konsultowania rozwiązań potrzeb mieszkaniowych osób/rodzin z terenu Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera.
- **Policja i Straż Miejska** – służby obecne w sytuacjach kryzysowych, wspierające w monitorowaniu sytuacji na osiedlu, realizujące również działania związane z prewencją i informowaniem o zagrożeniach i sposobach radzenia sobie z nimi. Służby mundurowe wspierały także – gdy zaszła taka potrzeba – realizowane regularnie patrole streetworkingu. Istotnym problemem w jakim podejmowano współpracę ze służbami policji były sygnały mieszkańców dotyczące interwencji zarządców prywatnych właścicieli, które mogły mieć znamiona naruszenia prawa. W każdej sytuacji, gdy służby pomocy społecznej otrzymywały informacje o zachowaniach zarządców budzących wątpliwości prawne, gmina Gdynia zgłaszała te przypadki do właściwych służb, głównie policji.
- **Straż pożarna oraz służby sanitarne** – wspierają w ocenie indywidualnych sytuacji na osiedlu, jak i pomagają w ocenie całości sytuacji na Wzgórzu gen. Orlicz-Dreszera.

07

Sytuacja aktualna, czyli jak to wygląda po ponad dwóch latach realizacji Programu

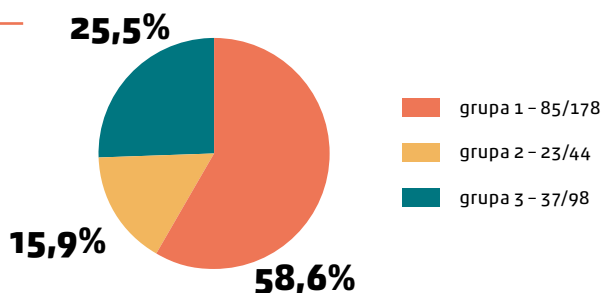
7.1. MIESZKAŃCY

W chwili rozpoczęcia realizacji Programu Ostonowego, teren Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera zamieszkiwało 145 rodzin (320 osób). Po dwu i pół roku wdrażania Programu (III.2017–VIII.2019) **wyprowadziło się ogółem 108 z nich** (74,5 proc. ogółu), w tym:

- 01/ **85 rodzin** wyprowadziło się z terenu WOD, w tym:
 - 67 rodzin (135 osób) wyprowadziło się do wynajętych mieszkań, korzystając z oferty wsparcia Programu,
 - 16 rodzin (41 osób) wyprowadziło się do lokali komunalnych lub socjalnych, zapewnionych przez miasto w wyniku realizacji wyroków eksmisyjnych lub indywidualnych decyzji Prezydenta Miasta Gdyni.
 - 2 mężczyzn (2 rodziny – jednoosobowe gospodarstwa domowe) z uwagi na przebywanie w warunkach niemieszkalnych (pustostany na terenie Wzgórza) skorzystało z pomocy w formie skierowania do schroniska dla osób bezdomnych;
- 02/ **23 rodziny** wyprowadziły się samodzielnie, nie korzystając z oferty wsparcia Programu.

145/320

– liczba rodzin/osób zamieszkujących Wzgórze gen. Orlicz-Dreszera, w tym:

Wykres nr 5
Aktualna sytuacja zamieszkania rodzin/osób z terenu WOD
(wg stanu na dzień 31.08.2019 roku)

85/178 23/44 37/98

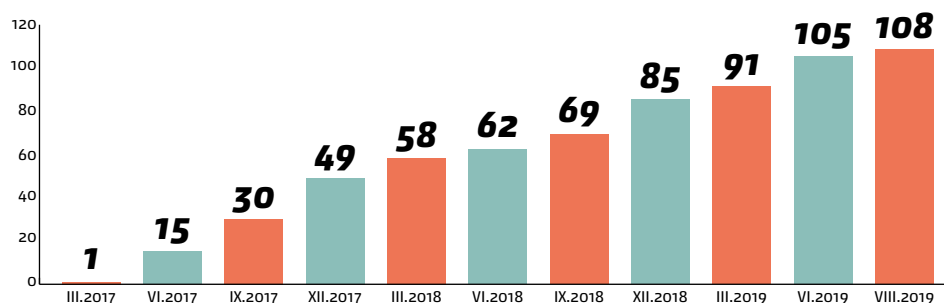
grupa 1
liczba rodzin/osób,
które skorzystały
z oferty Programu
i wyprowadziły się
ze Wzgórza gen.
Orlicz-Dreszera

grupa 2
liczba rodzin/osób,
które nie skorzystały
z oferty Programu,
ale wyprowadziły
się ze Wzgórza gen.
Orlicz-Dreszera

grupa 3
liczba rodzin/osób,
które nie skorzystały
z oferty Programu
i wciąż mieszkają
na Wzgórzu gen.
Orlicz-Dreszera

Do końca sierpnia 2019 roku na terenie Wzgórza zamieszkiwało 37 rodzin (98 osób).⁴

Pomimo że pierwsza rodzina wyprowadziła się z terenu Wzgórza już w pierwszym miesiącu trwania Programu, proces wyprowadzek cechował się zmienną dynamiką i był rozłożony w czasie. W pierwszym roku realizacji Programu (III-XII.2017 roku) z terenu WOD wyprowadziło się 49 rodzin i na początkowym etapie były to głównie rodziny dysponujące zasobami i możliwościami do samodzielnej przeprowadzki (grupa 2). W drugim roku wdrażania Programu (I-XIII.2018) wyprowadziło się 36 rodzin, a w trzecim (I-VIII.2019) – 23 rodziny.

Wykres nr 6

Liczba rodzin (narastająco), które wyprowadziły się z terenu WOD na przestrzeni dwu i pół roku realizacji Programu (III.2017-VI.2019 - ujęcie kwartalne wg stanu na koniec kwartału oraz VIII.2019 roku wg stanu na koniec miesiąca)

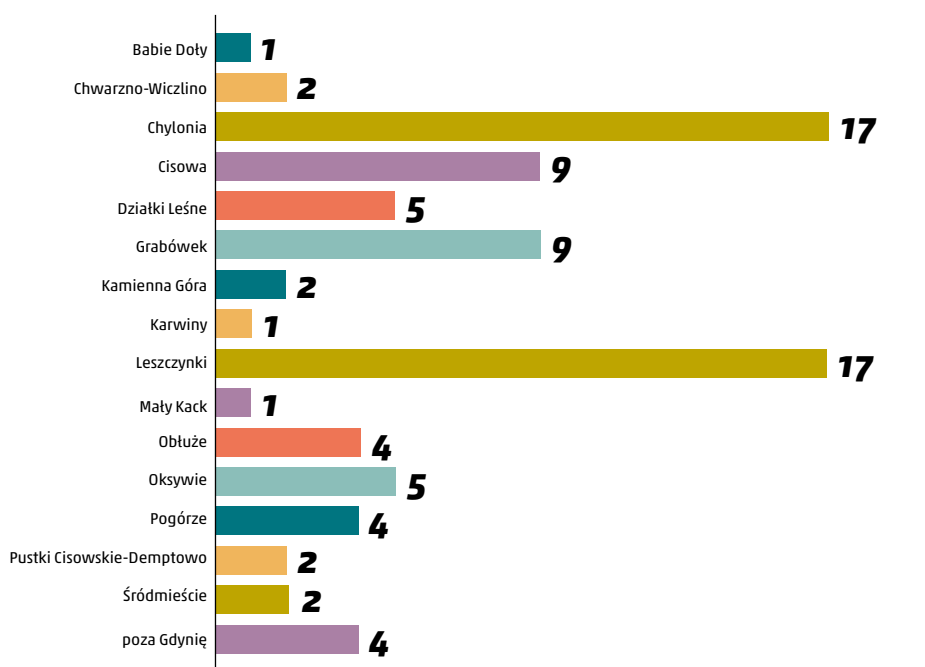
n=108 rodzin, które wyprowadziły się z terenu Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera

⁴ Sytuacja liczebności wykazanych grup nadal dynamicznie się zmienia. Informacje sptywające po pracach redakcyjnych nad raportem mówią o **103 rodzinach/211 osobach wyprowadzonych (grupa 1) oraz 19 rodzinach/65 osobach wciąż WOD zamieszkujących (grupa 3)**; stan na dzień 21.10.2019 roku

Grupa 1

Osoby, które wyprowadziły się do wynajętych mieszkań lub mieszkań z zasobów gminy w ramach Programu, stanowią najliczniejszą grupę mieszkańców WOD (178 osób z 85 rodzin). Oznacza to, że **więcej niż co druga (58,6 proc.) rodzina skorzystała z oferty osłonowego wsparcia i wyprowadziła się z terenu WOD.**

Rodziny, które skorzystały z Programu Osłonowego zamieszkały w różnych dzielnicach Gdyni. Kierunek wyprowadzek wskazuje jednak, że jako nowe miejsce osiedlenia wybierano najczęściej dwie dzielnice: Leszczynki (tę samą dzielnicę, w której zlokalizowane jest Wzgórze gen. Orlicz-Dreszera) i Chylonię (dzielnicę w niedalekim sąsiedztwie Wzgórza).

Wykres nr 7

Lokalizacje wyprowadzek wg dzielnic Gdyni

n=85 rodzin, które wyprowadziły się z terenu Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera w ramach wsparcia osłonowego

Wyniki badania ankietowego wśród tej grupy mieszkańców wskazują, że czynniki wspomagające podjęcie decyzji o zmianie miejsca zamieszkania można skategoryzować według dwóch grup:

- 01/ możliwość poprawy warunków socjalno-bytowych w ramach oferty miasta** („brak bieżącej wody, obawa o bezpieczeństwo rodziny”, „oferta miasta”, „fatalne warunki mieszkaniowe”, „możliwość zamieszkania w lepszych warunkach”, „możliwość zapewnienia lepszych warunków do życia dla mojej córki”, „możliwość

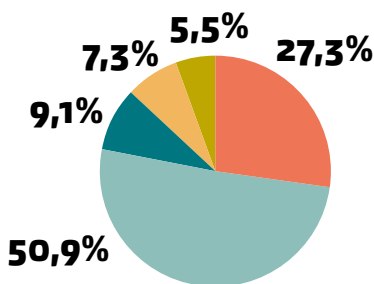
zamieszkania w bardziej prestiżowym i spokojnym miejscu", „oferta dofinansowania do wynajmu mieszkania", „tragiczne otoczenie", „możliwość zapewnienia bezpiecznego miejsca do życia dla mojej rodziny", „warunki bytowe na WOD", „Program Pomocowy (oferta) i okres zabezpieczenia na 2 lata", „wsparcie miasta w formie dofinansowania do wynajmu", „Stan zdrowia dziecka, potrzeba zapewnienia bezpieczeństwa i spokoju", „złe sąsiedztwo", „obecność na Wzgórzu pracowników MOPS oraz ich wsparcie (informacja, pomoc)”)

oz/ **skomplikowana sytuacja formalno-prawna miejsca stwarzająca zagrożenie bezdomnością, utraty „dachu nad głową”** („termin wyburzenia budynku", „brak wyjścia - opcja bez domu", „musiłam się wyprowadzić (eksmisja)", „wypowiedzenie umowy dzierżawy", „aktualne rozbiórki na terenie WOD", „wyburzenie terenu, zagrożenie bezdomnością", „musiłam się wyprowadzić z uwagi na zniszczony budynek sąsiadów", „nie miałam gdzie mieszkać", „sytuacja prawna na WOD", „niszczenie terenu na WOD", „perspektywa wyburzenia budynku", „przebrana sytuacja prawna w sprawie własności”).

Dla zdecydowanej
większości

(78,2 %)

mieszkańców podjęcie decyzji o zmianie miejsca zamieszkania – niezależnie od czynników ją warunkujących – było bardzo trudne lub trudne.

- bardzo trudne
- trudne
- łatwe
- bardzo łatwe
- trudno powiedzieć

Wykres nr 8
Podjęcie decyzji o zmianie miejsca zamieszkania było dla Pana(i)...?
n=55 mieszkańców Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera, którzy wyprowadzili się z terenu WOD
Źródło: badanie ankietowe PAPI, luty-marzec 2019 r., MOPS Gdynia

W zmianie miejsca zamieszkania, rodziny dostrzegają więcej plusów niż minusów. Korzyści utożsamiane są najczęściej z poprawą warunków socjalnych (78,2 proc. ogółu wskazań), bezpieczeństwa (60,0 proc.), estetyki miejsca (58,2 proc.) czy też zmniejszeniem czasu na sprawy związane z utrzymaniem mieszkania, typu odśnieżanie, naprawy (58,2 proc.). Więcej niż co trzeci (78,2 proc.) mieszkaniec **nie dostrzega żadnych niekorzyści** w związku z wyprowadzką.

Powyższe koresponduje jednocześnie z wnioskami realizatorów Programu, którzy na podstawie spotkań z mieszkańcami odnotowali następujące uwagi dotyczące ich odczuć związanych ze zmianą miejsca zamieszkania: zwiększenie komfortu psychicznego i poczucia bezpieczeństwa, brak konieczności wykonywania codziennych uciążliwych prac związanych z utrzymaniem gospodarstwa domowego (np. palenie w piecu, odśnieżanie) – szczególnie jeśli chodzi o osoby starsze i schorowane, poprawa warunków mieszkaniowych wpływających na stan zdrowia (brak wilgoci, zagrzybienia lokalu), znaczne poprawienie warunków do nauki i prawidłowego rozwoju dla dzieci, zmniejszenie barier architektonicznych – w szczególności dla osób w wieku senioralnym (dostęp do windy, bardziej dogodne ukształtowanie terenu), lepszy dostęp do służb ratunkowych (łatwiejszy dojazd karetki pogotowia, straży pożarnej), oderwanie się od stygmatu „osoby z Pekinu”.

Dostrzegane plusy (korzyści) w związku ze zmianą miejsca zamieszkania		%	Dostrzegane minusy (niekorzyści) w związku ze zmianą miejsca zamieszkania		%
01/	mam lepsze warunki socjalne (np. dostęp do wody, ogrzewania, kanalizacji sanitarnej itp.)	78,2		nie widzę żadnych niekorzyści	78,2
02/	jest bezpieczniej	60,0		mam gorszy dostęp do sklepów, ośrodków zdrowia, aptek lub innych ważnych dla mnie miejsc	5,5
03/	mieszkam w ładniejszym miejscu (budynku, osiedlu)	58,2		mam gorsze sąsiedztwo	3,6
04/	mniej czasu poświęcam na sprawy związane z utrzymaniem mieszkania, typu odśnieżanie, naprawy, opłaty	58,2		jest mniej bezpiecznie	1,8
05/	mam lepszy dostęp do sklepów, ośrodków zdrowia, aptek lub innych ważnych dla mnie miejsc	45,5		mieszkam w brzydszym miejscu (budynku, osiedlu)	1,8
06/	mam lepsze sąsiedztwo	21,8		mam gorsze warunki socjalne (np. brak dostępu do wody, ogrzewania, kanalizacji sanitarnej itp.)	0,0
07/	nie widzę żadnych korzyści	1,8		więcej czasu poświęcam na sprawy związane z utrzymaniem mieszkania, typu odśnieżanie, naprawy, opłaty	0,0
08/	inne, pojedynczo wskazywane („czułem się jak w klatce”, „droga bez dziur i błota”)	3,6		inne, pojedynczo wskazywane („nudno, brak placu zabaw dla dzieci, słaba komunikacja”, „metraż mieszkania jest mniejszy”, „sentyment”, „hałas od ulicy”, „brak podwórka”, „konieczność wychodzenia z psem, który wcześniej biegał po działce”, „tęsknię”, „brak własności”)	18,2

Tabela nr 2

Jakie plusy (korzyści) oraz jakie minusy (niekorzyści) dostrzega Pan(i) w związku ze zmianą miejsca zamieszkania? (odsetki nie sumują się, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź)
n=55 mieszkańców Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera, którzy wyprowadzili się z terenu WOD
źródło: badanie ankietowe PAPI, luty-marzec 2019 r., MOPS Gdynia

Dokonując samooceny aktualnej sytuacji życiowej, zdecydowana większość mieszkańców podkreśla w szczególności zmiany w odniesieniu do sytuacji mieszkaniowej – 92,7 proc. z nich deklaruje, że sytuacja ta polepszyła się, jednocześnie taki sam odsetek mieszkańców ocenia swoją aktualną sytuację mieszkaniową jako dobrą lub bardzo dobrą. Deklaratywne polepszenie sytuacji obserwuje się także w odniesieniu do sytuacji finansowej (30,9 proc. mieszkańców deklaruje, że polepszyła się), zawodowej i w relacji sąsiedzkiej (po 12,7 proc.

wskazań „polepszyła się”). W pozostałych aspektach (sytuacja edukacyjna, wychowawcza, zdrowotna) – poddanych ocenie w badaniu ankietowym – dominują w sposób znaczący wskazania „bez zmian” (między 80,0 a 94,5 proc. wskazań), choć warto dodać, że przez większość mieszkańców była i jest ona uznawana za dobrą. Powyższe odzwierciedla dążenie autorów Programu Ostonowego do osiągnięcia sytuacji, w której wsparcie zaspokajałoby w pierwszej kolejności potrzeby w sferze mieszkaniowej rodzin/osób z terenu Wzgórza Orlicz-Dreszera (jako działanie prewencyjne bezdomności), w dalszej natomiast koncentrowałoby się na zachowaniu dotychczasowych pozytywnych elementów funkcjonowania rodzin i osób, takich jak: utrzymanie tego samego bądź zbliżonego swym charakterem środowiska rozwojowego dzieci (ta sama szkoła, grupa rówieśnicza itp.), sieci wsparcia i dostępu do najważniejszych instytucji (utrzymanie relacji z ważnymi osobami dla mieszkańców, ta sama przychodnia zdrowia, parafia itp.).

Warto podkreślić, że zdecydowana większość (87,3 proc.) ankietowanych mieszkańców z tej grupy deklaruje, że zdecydowanie lub raczej zaadaptowała się w nowym miejscu, w tym 90,9 proc. poznała najbliższą okolicę (sklepy, ośrodki zdrowia itp.), a 60,0 proc. – swoich sąsiadów. Nieliczni mieszkańcy (7 osób) dostrzegają czynniki lub ryzyka w nowym miejscu zamieszkania, które mogłyby spowodować wypowiedzenie najmu mieszkania (87,3 proc. nie dostrzega takowych), najczęściej jednak utożsamiając je z warunkami socjalno-bytowymi miejsca („uciążliwy hałas dobiegający z ulicy”, „insekty w bloku”, „czwarte piętro”, „obawiam się moich sąsiadów, którzy nadużywają alkoholu i zakłócają ciszę nocną”), niż aspektem ewentualnego wypowiedzenia przez właściciela umowy najmu (1 wskazanie). Więcej niż co trzeci (76,6 proc.) uznaje oferowane na dzisiaj wsparcie miasta za wystarczające. Pozostali (21,9 proc.) mieszkańcy wyrażają w szczególności oczekiwania w zakresie otrzymania lokalu z zasobów gminy („przyznanie lokalu z zasobów miasta”, „możliwość otrzymania szybciej lokalu socjalnego lub komunalnego”), w tym część werbalizuje obawy przed niemożnością samodzielnego utrzymania wynajmowanego mieszkania, gdy zakończy się pomoc przewidziana w Programie Ostonowym („mam obawy o dotacje na mieszkanie – czy będzie stać nas na opłaty”, „martwię się o to, że skończy mi się pomoc – dofinansowanie do wynajmu”, „czy Program Ostonowy będzie przedłużony po upływie z lat?”).

Definiowane przez mieszkańców **plany na najbliższy czas** to głównie: oczekiwanie na otrzymanie lokalu z zasobów gminy (40 proc.), zadbanie o zdrowie lub podjęcie leczenia, które było wcześniej odwlekane w czasie z uwagi na koncentrację na problemach mieszkaniowych (14,0 proc.), podjęcie zatrudnienia / znalezienie lepszej pracy oraz rozpoczęcie spłacania długów (16,5 proc.).

Obecnie, **wszystkie rodziny regularnie opłacają koszty najmu i utrzymują kontakt z pracownikami socjalnymi**, którzy monitorują sytuację każdej rodziny pochodzącej ze Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera w nowym miejscu zamieszkania i w razie konieczności podejmują działania wspierające. Zgodnie z priorytetem z Programu działania te mają na celu wsparcie w ustabilizowaniu sytuacji życiowej rodzin w nowym miejscu zamieszkania, w tym zapewnienie pomocy w adaptacji do nowego środowiska życia. Zespół pozostaje

w ciągłej gotowości do podejmowania działań wspierających w sytuacjach kryzysu (np. sytuacja zgonu najbliższej osoby, nagłe pogorszenie stanu zdrowia, nagłe wypowiedzenie umowy najmu, utrata zatrudnienia).

Z przeprowadzonej analizy⁵ aktualnej sytuacji tych rodzin, wynika że spośród 67 rodzin, które wyprowadziły się do wynajętych mieszkań, korzystając z oferty wsparcia Programu w stosunku do:

- 41 rodzin istnieje niskie prawdopodobieństwo dalszego korzystania z Programu Ostonowego po roku 2021,
- 26 rodzin istnieje **wysokie prawdopodobieństwo** dalszego korzystania z Programu Ostonowego po roku 2021.

W 26 rodzinach wskazano bowiem na występowanie barier lub ograniczeń nie pozwalających na samodzielne funkcjonowanie oraz przeanalizowano możliwości realnej poprawy sytuacji życiowej. Głównym czynnikiem determinującym konieczność kontynuacji wsparcia po roku 2021 jest w szczególności **zła sytuacja zdrowotna**, której pogorszenie jest prognozowane w niedalekiej przyszłości (dotyczy wszystkich 26 rodzin). Głównie są to problemy wynikające z poważnych chorób przewlekłych, których stan zaawansowania, leczenie i rokowania nie wskazują na szybką poprawę.

Zidentyfikowane czynniki współwystępujące ze złą sytuacją zdrowotną to także:

- w 19 rodzinach obecna **sytuacja finansowa** nie ulegnie zmianie w najbliższym czasie (głównie są to niewielkie świadczenia emerytalne, rentowe lub zasiłki stałe z pomocy społecznej), a u kolejnych 5 rodzin – ulegnie pogorszeniu (osoby będą przychodziły na emerytury, których wysokość będzie mniejsza od obecnych dochodów). Brak możliwości zwiększenia swoich dochodów będzie powodował brak stabilności sytuacji dochodowej pod kątem dalszej możliwości wynajmowania lokali;
- w 24 rodzinach **sytuacja rodzinna** nie ulegnie zmianie w najbliższym czasie, a u kolejnych 2 – ulegnie pogorszeniu. Oznacza to, że zdane są one tylko i wyłącznie na siebie, nie mogą liczyć na wsparcie bliższej lub dalszej rodziny (brak zasobów i możliwości).
- w 21 rodzinach są osoby **w wieku senioralnym** (powyżej 60 roku życia).

Szczegółowe propozycje w zakresie planowania kontynuacji wsparcia dla tej grupy mieszkańców to:

- dalsze wsparcie w dofinansowaniu do wynajmu mieszkań (utrzymanie podwyższonych kryteriów dochodowych),

⁵ Analizę przeprowadził Zespół pracowników powołanych do realizacji Programu Ostonowego – pracujących z rodzinami bezpośrednio i od początku Programu – na podstawie wiedzy wynikającej z bieżących kontaktów z rodzinami i dostępnych dokumentów źródłowych, takich jak Karty Rodzin i wywiady środowiskowe.

-
- wsparcie w postaci usług opiekuńczych,
 - dzienne formy wsparcia dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami,
 - wsparcie w postaci różnych form mieszkalnictwa wspieranego.

Grupa 2

Rodziny, które wyprowadziły się z terenu WOD bez skorzystania z oferty Programu **stanowią 15,9 proc. ogółu rodzin** zamieszkujących teren w chwili rozpoczęcia działań ostonowych (23 rodziny / 44 osoby). Główny powód nie skorzystania z oferty to posiadanie zasobów własnych do zmiany miejsca zamieszkania, w szczególności finansowych (pozwalających na samodzielny wynajem mieszkania lub jego zakup) i rodzinnych (umożliwiających przeprowadzkę do rodziny spoza terenu WOD i brak konieczności wynajmu mieszkania). Inne nie do końca rozpoznane powody wynikały z deklarowanej niechęci do kontaktów z przedstawicielami instytucji i wejścia w relację wsparcia.

W zdecydowanej większości, rodziny z tej grupy nie werbalizowały w badaniu ankietowym żadnych oczekiwań w stosunku do miasta („wyprowadziłem się bez pomocy MOPS i nie mam oczekiwań”, „Niczego nie potrzebuję. Wyprowadziłam się samodzielnie”, „Nie miałem takiej potrzeby, poradzę sobie sam.”). Pojedynczo wskazywane oczekiwania obejmowały wyłącznie pomoc w remoncie samodzielnie wynajętych lub zakupionych mieszkań („pomoc w formie dofinansowania do remontu i zakupu mebli”, „oczekuje wsparcia do remontu mieszkania”).

Obecnie, pracownicy utrzymują kontakt z niektórymi rodzinami z tej grupy, głównie w celu pozyskania informacji niezbędnych do nakreślenia całości zmian, które zaszły w procesie wdrożenia Programu Ostonowego.

Grupa 3

Obecnie na Wzgórzu gen. Orlicz-Dreszera **wciąż mieszka 37 rodzin (98 osób), co stanowi 25,5 proc. ogółu rodzin** zamieszkujących teren w chwili rozpoczęcia Programu Ostonowego.

Spośród tych rodzin można wyróżnić następujące:

- 12 rodzin (27 osób) objętych jest intensywną pracą socjalną i w razie konieczności planowana jest dla nich doraźna pomoc finansowa, materialna oraz pomoc w postaci usług opiekuńczych,
- 15 rodzin (46 osób) pozostaje w kontakcie z pracownikami socjalnymi, jednak nie zadeklarowały zmiany miejsca zamieszkania,
- około 10 rodzin (około 25 osób) unika całkowicie kontaktu z pracownikami socjalnymi.

Wyniki badania ankietowego w tej grupie mieszkańców wskazują, że głównymi przyczynami nie skorzystania z oferty wsparcia w ramach Programu Ostonowego są:

- 01/** niechęć do wynajęcia mieszkania na otwartym rynku („nie chcę mieszkać w wynajętym mieszkaniu”, „Nie jestem zainteresowana pomocą w formie dofinansowania do wynajmu. Wyprowadzę się tylko do lokalu komunalnego.”, „Przekraczam progi finansowe dotyczące mieszkań socjalnych a pozostałe propozycje, te dotyczące dopłat są nieadekwatne”, „Wynajęcie mieszkania na wolnym rynku mnie nie interesuje”, „Dofinansowanie nie jest dla nas atrakcyjną ofertą”, „Nie podoba mi się wynajęcie mieszkania”);
- 02/** rzadziej – strach przed zmianą („boję się zamieszkiwać w mieszkaniu wynajmowanym, nie mam sił na kilka przeprowadzek”, „obawa samotności, dystans do zmian”, „boję się sama wynająć mieszkanie”, „obawiam się co będzie po przeprowadzce”);
- 03/** pojedynczo – zindywidualizowana sytuacja rodzinna („trudności ze zdrowiem i samodzielnym funkcjonowaniem”, „konieczność opiekowania się schorowaną matką”, „trudność ze znalezieniem lokalu ze względu na wiek”, „ciężko rozstać się z WOD oraz kilka zmian miejsca zamieszkania z dzieckiem jest problemem”).

Niemal wszyscy mieszkańcy WOD z tej grupy koncentrują swoje **oczekiwania** wokół otrzymania lokalu z zasobów gminy – socjalnego lub komunalnego („czekam na mieszkanie socjalne tylko i wyłącznie”, „oczekuję szybkiego przyznania lokalu komunalnego”, „otrzymanie lokalu komunalnego z zasobów gminy”, „przyspieszenie przyznania lokalu komunalnego”, „dostać mieszkanie socjalne lub komunalne”, „czekam na lokal z Urzędu Miasta”, „otrzymanie lokalu socjalnego”, „tanie mieszkanie”, „nie interesuje nas wynajem mieszkania na rynku prywatnym”, „trudno mi podjąć decyzję o wynajęciu mieszkania”, „pomoc w kupnie mieszkania (domu) z zasobów miasta”). Mniejsza część mieszkańców z tej grupy oczekuje również rekompensat finansowych („rekompensata za poniesione nakłady”, „rekompensata w przypadku konieczności opuszczenia mieszkania”) lub spełnienia dodatkowych warunków („chciałabym otrzymać mieszkanie dwupokojowe”, „dofinansowanie na dłużej niż dwa lata”, „jak znajdą odpowiedni lokal na wynajem to się wyprowadzimy”).

Obecnie, najważniejszą funkcją realizowaną przez Zespół zadaniowy na rzecz tej grupy rodzin jest stałe monitorowanie jej sytuacji mieszkaniowej i ewentualnych zagrożeń związanych z pracami budowlanymi prowadzonymi przez właścicieli gruntów na terenie WOD.

7.2. BUDYNKI

W chwili rozpoczęcia realizacji Programu Ostonowego, na terenie Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera było 140 lokali mieszkalnych. W okresie dwuipółletnim (III.2017-VIII.2019) **121 z nich zostało całkowicie rozebranych** (86,4 proc. ogółu) w wyniku działań właścicieli gruntów związanych z procesem przygotowywania terenu pod przyszłe inwestycje. Działania rozbiórkowe prowadzone były głównie po opuszczeniu lokali przez wcześniejszych lokatorów, jednakże niektóre z nich odbywały się na częściowo pustych obiektach. Pozostały odsetek stanowią lokale wciąż zamieszkałe przez rodziny/osoby, które nie zdecydowały się dotąd na wyprawdkę z terenu Wzgórza.

140 - liczba wszystkich lokali na Wzgórzu gen. Orlicz-Dreszera istniejących od początku Programu

121 - liczba lokali rozebranych całkowicie

wg stanu na dzień 31.08.2019 roku

Wzgórze gen. Orlicz-Dreszera po dwu i pół roku realizacji Programu Ostonowego (wrzesień 2019 roku)

Wzgórze gen. Orlicz-Dreszera po dwu i pół roku realizacji Programu Ostonowego (wrzesień 2019 roku)

7.3. WYDATKI Z BUDŻETU GMINY NA REALIZACJĘ PROGRAMU

W okresie od marca 2017 roku do końca sierpnia 2019 roku wydano w ramach wsparcia osłonowego mieszkańców Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera kwotę **1.255.114,00 zł.**

	świadczenie	opis	kwota
01/	zasitek celowy z tytułu zdarzenia losowego	dotyczył głównie dofinansowania do wynajmu mieszkania, kosztów przeprowadzki, transportu, zakupu niezbędnych mebli, drobnych remontów, kaucji (świadczenie przyznawane rodzinom, w których poza kwestią niedostatecznej sytuacji finansowej nie występowały inne problemy społeczne np. takie jak bezrobocie, uzależnienia, ubóstwo)	595.741,00 zł
02/	zasitek celowy	dotyczył głównie dofinansowania do wynajmu mieszkania, kosztów przeprowadzki, transportu, zakupu niezbędnych mebli, drobnych remontów, kaucji, opatu, dożywiania, zakupu leków, odzieży, obuwia itp. (świadczenie przyznawane rodzinom, w których występowały różne problemy społeczne wymagające regularnej pracy socjalnej)	494.997,00 zł
03/	zasitek stały	przyznawany dla osób całkowicie niezdolnych do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, a nie mających własnych dochodów lub posiadających środki nie przekraczające wysokością kryterium dochodowego, obliczonego zgodnie z art. 8 ustawy o pomocy społecznej	92.855,00 zł
04/	zasitek celowy z tytułu programu rządowego na dożywianie	obejmował dożywianie rodzin znajdujących się trudnej sytuacji finansowej oraz opłacanie obiadów szkolnych	71.050,00 zł
05/	zasitek okresowy	przyznany z tytułu bezrobocia	471,00 zł

Wnioski i rekomendacje

Autorzy raportu w swojej pracy nad wnioskami skoncentrowali się na dwóch obszarach wynikających z wdrożenia działań osłonowych. Pierwszym obszarem jest grupa wniosków odnoszących się wprost do celów i zadań jakie postawił Program Osłonowy przed realizatorami do osiągnięcia. Drugi obszar to wnioski płynące z praktyki wsparcia mieszkańców Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera i potrzeb jakie ujawniono po dwu i pół roku realizacji Programu Osłonowego.

-
- 01/** Oferowane w Programie Ostonowym wsparcie było skuteczne i adekwatne w odniesieniu do podstawowych potrzeb mieszkańców: spośród 145 rodzin zamieszkujących teren WOD w chwili rozpoczęcia realizacji Programu – przez dwa i pół roku wyprowadziło się 108 rodzin (74,5 proc. ogółu), wszystkie rodziny, które wyraziły chęć skorzystania z oferty, otrzymały ją na poziomie adekwatnym do zdiagnozowanych, podstawowych potrzeb, każda z tych rodzin została skutecznie zabezpieczona w fundamentalnym wymiarze jakim jest sfera mieszkaniowa (wyniki badania ankietowego wskazują m.in. że: zdecydowana większość (87,5 proc.) mieszkańców WOD oceniła otrzymane wsparcie za zgodne z ich oczekiwaniami; 92,7 proc. deklaruje polepszenie sytuacji mieszkaniowej, oceniając ją aktualnie jako dobrą lub bardzo dobrą; więcej niż co trzeci (76,6 proc.) uznaje oferowane na dzisiaj wsparcie miasta za wystarczające).
- 02/** Podczas wdrożenia Programu Ostonowego udało się skutecznie dotrzeć do przeważającej liczby mieszkańców z terenu Wzgórza oraz nawiązać odpowiednią relację z mieszkańcami (w trakcie 2,5 roku wdrażania Programu, pracownicy Zespołu zadaniowego odwiedzili wszystkie rodziny zamieszkujące teren WOD, z czego zaledwie ok. 10 rodzin w dalszym ciągu nie wyraża chęci skorzystania z oferty wsparcia ostonowego, konsekwentnie unikając przy tym kontaktów z pracownikami MOPS/miasta). Realizacji tego zadania przysłużyła się idea pełnej dobrowolności przystępowania do oferowanego wsparcia gminy oraz zachowania prawa mieszkańców do autonomii w podejmowaniu kluczowych decyzji o zmianie swojej sytuacji, w tym odnośnie zmiany miejsca zamieszkania (wszyscy ankietowani mieszkańcy potwierdzają, że formy pomocy były z nimi uzgadniane, a wśród czynników warunkujących podjęcie decyzji o zmianie miejsca zamieszkania nie odnotowano żadnych, które można by wiązać z przymusem czy dyktatem instytucjonalnym).
- 03/** Rodziny/osoby korzystające z oferty Programu Ostonowego były skutecznie poinformowane o zasadach wsparcia oraz dostępnych formach jakie ujęto w założeniach Programu (95,4 proc. mieszkańców WOD deklaruje, że poznało ofertę wsparcia miasta; jeszcze więcej (97,2 proc.) potwierdza kontakt z pracownikami miasta/MOPS w celu zapoznania i przedstawienia tej oferty; zdecydowana większość (97,1 proc.) mieszkańców ocenia przekazywaną informację jako zrozumiałą, wskazując jednocześnie, że w sytuacji pojawiających się wątpliwości lub dodatkowych pytań mieli do kogo zwrócić się po poradę lub odpowiedź (94,2 proc.) oraz otrzymywali praktyczne i użyteczne porady/odpowiedzi (89,5 proc.); niemal wszyscy (93,6 proc.) potwierdzili, że w przestrzeni osiedla istniało miejsce, w którym można było uzyskać dodatkowe informacje o ofercie miasta lub s potkać się z pracownikami miasta/MOPS, doprecyzowując że miejscem tym był – zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie WOD – Punkt informacyjny).

- 04/** Oferowane w Programie Ostonowym wsparcie było szybko realizowane i skutecznie wdrażane (realizacja zaplanowanego wsparcia jest oceniana przez 95,3 proc. mieszkańców jako bardzo szybka lub szybka; zdecydowana większość rodzin pozytywnie ocenia zmianę miejsca zamieszkania i cały Program Ostonowy, dostrzegając w wyprowadzce więcej plusów niż minusów, w tym więcej niż co trzecia (78,2 proc.) nie dostrzega żadnych niekorzyści w związku z wyprowadzką; zdecydowana większość (87,3 proc.) rodzin, które wyprowadziły się z terenu WOD deklaruje, że zdecydowanie lub raczej zaadaptowała się w nowym miejscu; dla większości (78,2 proc.) rodzin podjęcie decyzji o zmianie miejsca zamieszkania było jednakowoż bardzo trudne lub trudne).
- 05/** Dotychczasowa realizacja Programu Ostonowego wykazała, że na społeczność lokalną oddziaływały dwie główne grupy czynników. Pierwsza grupa obejmowała czynniki: dążenia właścicieli gruntów do odzyskania i wykorzystania terenów do własnych celów, wysokiego stopnia degradacji infrastrukturalnej i technicznej terenu, wysokiego poziomu adaptacji funkcjonalnej mieszkańców do ekstremalnie trudnych warunków zamieszkania. Druga natomiast wynikała z faktu, że społeczność lokalna WOD w historii swojego rozwoju osiągnęła poziom integracji, który dawał poczucie względnego bezpieczeństwa w relacjach sąsiedzkich, narodził wysoki poziom tożsamości z zamieszkiwanym terytorium i wspólnotą oraz pozwalał na utrzymanie relatywnie niskich kosztów codziennego funkcjonowania. Przeciwstawianie się tych dwóch grup czynników rodziło główną barierę na drodze podjęcia decyzji o zmianie sytuacji życiowej i skorzystania z oferowanego wsparcia gminy i jednocześnie powodowała realne zagrożenie bezdomnością znaczącej grupy mieszkańców WOD.
- 06/** Dwa lata wdrożenia Programu ujawniły rozbieżności pomiędzy stereotypowym obrazem społeczności WOD dostarczanym przez wstępne dane statystyczne oraz funkcjonujące w przestrzeni medialnej i opinii publicznej a obrazem pozyskanym w drodze długotrwałych działań diagnostycznych pracowników oddelegowanych do bezpośredniego wsparcia osób i rodzin z tego terenu. Właściwym okazało się zastosowanie podejścia polegającego na uzyskaniu obrazu społeczności w drodze długotrwałej, zindywidualizowanej i metodycznej diagnostyki prowadzonej w procesie pracy socjalnej. Takie podejście dało szansę na uzyskanie rzetelnych informacji o sytuacji społecznej mieszkańców tego terenu.
- 07/** Zamysł polegający na indywidualizacji planów wsparcia mieszkańców WOD, zgodny z duchem przepisów ustawy o pomocy społecznej i decyzja o uruchomieniu wsparcia opartego o lokalny system pomocy społecznej, znacząco przyczynił się do osiągnięcia wysokich wskaźników skuteczności i adekwatności oferowanej pomocy. Przeciwstawnie, na początku wdrażania Programu pojawiły się postulaty wdrożenia podejścia, które wyznaczałoby ryczałtowy poziom wsparcia samorządu w postaci z góry ustalonych kwot pieniężnych bądź innych

-
- zasobów rzeczowych, które nie uwzględniałyby indywidualnego rozpoznania i dopasowania oferty. Praktyka realizacji Programu wykazała, że „ryczałtowe” podejście do wsparcia byłoby dużo mniej efektywne oraz nie dawałoby okazji do wybudowania rzetelnych relacji z poszczególnymi osobami i rodzinami z WOD.
- 08/** Zaplanowany czas kierowania szczególnej aktywności pracowników samorządu oraz generowania specjalnie zaplanowanego wsparcia na rzecz mieszkańców był wystarczający do osiągnięcia celów Programu Ostonowego i rzeczywistego wsparcia mieszkańców WOD (czego wymiernym efektem jest wyprowadzka w trakcie 2,5 roku realizacji Programu $\frac{3}{4}$ ogółu rodzin z terenu Wzgórza – 74,5 proc. / 108 rodzin).
- 09/** Przy wdrożeniu Programu Ostonowego utrzymano wysoki poziom efektywności wydatkowanych środków publicznych w odniesieniu do prawdopodobnej sytuacji konieczności zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych / schronienia w formach instytucjonalnych, takich jak schroniska, noclegownie, ośrodki wsparcia (średniomiesięczny koszt wsparcia osoby w ramach Programu Ostonowego wyniósł 204,26 zł, podczas gdy średniomiesięczny koszt wsparcia osoby w schronisku wyniósłby 1.192,50 zł).
- 10/** Z uwagi na wypracowane relacje z mieszkańcami WOD oraz wykazaną skuteczności indywidualnego podejścia, jak również dysponowanie zasobami (kadrowymi, infrastrukturalnymi) i odpowiednimi instrumentami prawnymi, celem jest utrzymanie funkcji lidera procesu po stronie MOPS Gdynia i dalsze wykorzystywanie szeroko rozumianego systemu pomocy społecznej gminy.
- 11/** Utrzymanie postulowanego poziomu zaangażowania gminy do dalszej realizacji Programu Ostonowego nie wymaga zwiększenia składów osobowych zespołów zaangażowanych w realizację wsparcia na rzecz mieszkańców WOD.
- 12/** Na obecnym etapie Programu Ostonowego konieczne jest utrzymanie wysokiego poziomu aktywności i szczególnego planowania odpowiednich ofert wsparcia w odniesieniu do mieszkańców WOD, którzy zmienili swoje miejsce zamieszkania (w szczególności w stosunku do rodzin senioralnych, rodzin z dziećmi oraz rodzin, w których występuje problem niepełnosprawności bądź zależności od innych osób w codziennym funkcjonowaniu). Celem jest utrzymanie wypracowanego modelu planowania i wdrażania wsparcia polegającego na interdyscyplinarnym działaniu, wzmocnionym metodami warsztatowymi i intensywnym monitorowaniem efektów podejmowanych działań.
- 13/** Z przeprowadzonej analizy sytuacji rodzin wynika, że istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że 26 środowisk będzie wymagać po 2021 roku kontynuacji wsparcia z powodu ograniczonych zasobów finansowych bądź niemożności trwałej poprawy sytuacji zdrowotnej, zawodowej, społecznej.
- 14/** Należy opracować model utrzymania podwyższonego kryterium dochodowego dla precyzyjnie wskazanych grup mieszkańców Gdyni, tak aby możliwe było kontynuowanie wsparcia po linii pomocy społecznej.

-
- 15/** Do połowy 2021 roku należy dokonać analizy wydatków jakie gmina będzie musiała ponieść w związku z koniecznym zabezpieczeniem podstawowych potrzeb osób/rodzin pochodzących z WOD, które przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości nie są w stanie ich zabezpieczyć. Przy dokonywaniu powyższej analizy należy mieć na względzie dynamikę cen najmu mieszkań oraz wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie opiekuńcze.
 - 16/** Pomimo napotykanego wielu trudności w pozyskaniu odpowiednich ofert najmu mieszkań przez mieszkańców i dla mieszkańców WOD, praktyka wdrożenia Programu wykazała zasadność oparcia się o mechanizm wynajmowania mieszkań jako sposobu zaspokajania potrzeb mieszkaniowych.
 - 17/** Należy dopracować metody reagowania na potrzeby mieszkańców, którzy wyprowadzili się z terenu WOD w szczególności w obszarze wsparcia w sytuacjach nagłej konieczności zmiany miejsca zamieszkania (skuteczność wczesnego pozyskiwania informacji o prawdopodobieństwie wypowiedzenia najmów, sprawny dostęp do ofert najmów, efektywne wsparcie w przeprowadzce).
 - 18/** W odpowiedzi na wyrażane w badaniach obawy rodzin o kontynuację wsparcia po roku 2021 i zasady dostępu do zasobów gminy, należy utrzymać intensywny poziom informowania o planach gminy związanych z zabezpieczeniem podstawowych potrzeb występujących w rodzinach oraz o sposobach dalszego wsparcia. Należy również zadbać o zachowanie wypracowanych relacji przez poszczególnych pracowników pozostających do tej pory w kontakcie z rodzinami/osobami z WOD.
 - 19/** Do momentu wyprowadzki ostatnich przebywających na terenie WOD mieszkańców (aktualnie 98 osób z 37 rodzin), struktury pomocy społecznej powinny pozostać w gotowości do reagowania w sytuacjach kryzysowych i zachować możliwy kontakt z osobami pozostającymi na terenie WOD.
 - 20/** W odniesieniu do około 10 rodzin, które aktualnie pozostają na terenie WOD, a które w trakcie 2,5 roku realizacji Programu Ostonowego konsekwentnie odmawiały wejścia we współpracę z pracownikami socjalnymi, może zaistnieć sytuacja nagłego ujawnienia się kryzysów w przeważającej części tych rodzin, co z kolei nakazuje przygotowanie się do działań interwencyjnych polegających na zabezpieczeniu schronienia dużej liczby osób w krótkim okresie czasu.

nr ankiety (nie wypełniać)*

Kwestionariusz ankiety dla mieszkańców wzgórza Orlicz-Dreszera

Ankiety wypełnia ankieter wg odpowiedzi udzielonych przez respondentą (uwaga: nie jest ona do samodzielnego wypełniania przez respondentą).

Ankieter: przed rozpoczęciem wywiadu, poinformuj o:

- 1) celu badania: służy ono zebraniu opinii mieszkańców wzgórza Orlicz-Dreszera nt. oferowanego przez miasto wsparcia w ramach Programu Osłonowego, który realizowany jest od 2017 roku i mija prawie dwa lata od jego rozpoczęcia
- 2) anonimowości badania: odpowiedzi są poufne i będą wykorzystane wyłącznie w celach statystycznych.

wprowadzenie

respondent
(numer rodziny)

ankieter
(nazwisko / imię)

data wypełnienia ankiety

d	d	m	m	r	r	r	r

część I: ocena Programu Osłonowego

1. Czy poznał(a) Pan(i) ofertę wsparcia miasta skierowaną do mieszkańców wzgórza Orlicz-Dreszera?

- tak → przejdź do pyt. 1a i kolejnych
 nie → przejdź do pyt. 2
 trudno powiedzieć → przejdź do pyt. 2

1a. Czy informacja dotycząca oferty wsparcia miasta była dla Pana(i) zrozumiała?

- zdecydowanie tak
 raczej tak
 trudno powiedzieć
 raczej nie
 zdecydowanie nie

1b. Skąd uzyskiwał(a) Pan(i) informacje o ofercie wsparcia miasta [dla mieszkańców wzgórza Orlicz-Dreszera]? Respondent może wskazać więcej niż 1 odpowiedź.

- z ulotek
- z prasy
- od sąsiadów
- od pracowników miasta / MOPS
- w inny sposób (jaki?)

.....
.....
.....

1c. Czy w sytuacji pojawiających się wątpliwości lub dodatkowych pytań...

...miał(a) Pan(i) do kogo się zwrócić po poradę lub odpowiedź?	...otrzymywał(a) Pan(i) praktyczne i użyteczne porady/odpowiedzi?
☐ zdecydowanie tak ☐ raczej tak ☐ trudno powiedzieć ☐ raczej nie ☐ zdecydowanie nie	☐ zdecydowanie tak ☐ raczej tak ☐ trudno powiedzieć ☐ raczej nie ☐ zdecydowanie nie

2. Czy pracownicy miasta/MOPS kontaktowali się z Panem(ią) w celu zapoznania i przedstawienia oferty wsparcia?

- tak
- nie

3. Czy jest jakieś miejsce na terenie wzgórza Orlicz-Dreszera, w którym mógł(a) Pan(i) uzyskać dodatkowe informacje o ofercie miasta lub spotykać się z pracownikami miasta/MOPS?

- tak → dopytaj jakie to miejsce(a)

.....
.....
.....
.....

- nie

- trudno powiedzieć

4. Czy skorzystał Pan(i) z **jakiegokolwiek** formy wsparcia oferowanej przez miasto mieszkańcom wzgórza Orlicz-Dreszera?

- tak → przejdź do pyt. 5 i kolejnych
 nie → przejdź do pyt. 4a, następnie do metryczki i na tym zakończ ankietę

4a. Jeśli **NIE** skorzystał z jakiegokolwiek formy wsparcia, to dlaczego? Ankieter: dopytaj o przyczynę odmowy oraz jakie respondent ma oczekiwania w stosunku do miasta/instytucji. Następnie wypełnij metryczkę i na tym zakończ ankietę.

Przyczyna:

Oczekiwania:

5. Z jakiej formy wsparcia oferowanej przez miasto Pan(i) skorzystał(a)?

		5a. Czy było to pomocne?
wsparcie prawnika	☐ tak → zadaj pyt. 5a ☐ nie	☐ tak ☐ nie
wsparcie psychologa	☐ tak → zadaj pyt. 5a ☐ nie	☐ tak ☐ nie
pomoc w znalezieniu zatrudnienia lub poradnictwo zawodowe	☐ tak → zadaj pyt. 5a ☐ nie	☐ tak ☐ nie
otrzymanie świadczenia finansowego	☐ tak → zadaj pyt. 5a ☐ nie	☐ tak ☐ nie
pomoc w uregulowaniu spraw związanych z opuszczeniem starego miejsca zamieszkania	☐ tak → zadaj pyt. 5a ☐ nie	☐ tak ☐ nie
pomoc w znalezieniu nowego miejsca zamieszkania i przeprowadzce	☐ tak → zadaj pyt. 5a ☐ nie	☐ tak ☐ nie
stała współpraca z pracownikiem miasta/MOPS	☐ tak → zadaj pyt. 5a ☐ nie	☐ tak ☐ nie

inna pomoc – jaka?	☐ tak → <i>zadaj pyt. 5a</i> ☐ nie	☐ tak ☐ nie
inna pomoc – jaka?	☐ tak → <i>zadaj pyt. 5a</i> ☐ nie	☐ tak ☐ nie
inna pomoc – jaka?	☐ tak → <i>zadaj pyt. 5a</i> ☐ nie	☐ tak ☐ nie

6. Czy formy pomocy były z Panem(ią) uzgadniane?

- tak, były one ze mną uzgadniane
 nie, były mi one narzucane
 trudno powiedzieć

7. Czy realizacja wsparcia była zgodna z Pana(i) oczekiwaniami?

- tak → *przejdź do pyt. 8 i kolejnych*
 nie → *przejdź do pyt. 7a*
 trudno powiedzieć

7a. Jeśli NIE była zgodna z Pana(i) oczekiwaniami, to dlaczego?

8. Jak ocenił(a)by Pan(i) szybkość realizacji zaplanowanego wsparcia? Ankieter: doprecyzuj, że chodzi o czas od momentu złożenia przez rodzinę formalnego wniosku o skorzystanie z pomocy.

- bardzo szybko
 szybko
 ani szybko, ani wolno
 wolno
 bardzo wolno

9. Czy w ramach oferowanego wsparcia zmienił(a) Pan(i) miejsca zamieszkania, wyprowadzając się ze wzgórza Orlicz-Dreszera?

- tak → przejdź do pyt. 10 i kolejnych
 nie → przejdź do pyt. 9a, a następnie do pytania nr 25 i kolejnych

9a. Jeśli NIE, to dlaczego? Ankieter: dopytaj o powody, dla których respondent nie wyprowadził się ze wzgórza Orlicz-Dreszera. Następnie przejdź do pytania nr 25 (części III ankiety).

część II: ocena obszarów interwencji – w trakcie zmiany miejsca zamieszkania/przeprowadzek oraz w procesie adaptacji do nowego środowiska

10. Co pomogło Panu(i) w podjęciu decyzji o zmianie miejsca zamieszkania?

11. Czy decyzję o zmianie miejsca zamieszkania podjął(ęła) Pan(i) samodzielnie?

- tak
 nie → dopytaj kto pomógł w podjęciu decyzji
.....
.....
- trudno powiedzieć

12. Podjęcie decyzji o zmianie miejsca zamieszkania było dla Pana(i)...?

- bardzo trudne
- trudne
- łatwe
- bardzo łatwe

- trudno powiedzieć

13. Jakie dostrzega Pan(i) plusy (korzyści) w związku ze zmianą miejsca zamieszkania?

Respondent może wskazać więcej niż 1 odpowiedź.

- jest bezpieczniej
- mam lepsze warunki socjalne (np. dostęp do wody, ogrzewania, kanalizacji sanitarnej itp.)
- mniej czasu poświęcam na sprawy związane z utrzymaniem mieszkania, typu odśnieżanie, naprawy, opłaty
- mam lepsze sąsiedztwo
- mieszkam w ładniejszym miejscu (budynku, osiedlu)
- mam lepszy dostęp do sklepów, ośrodków zdrowia, aptek lub innych ważnych dla mnie miejsc
- nie widzę żadnych korzyści
- inne, jakie?
.....
.....
.....
.....

14. Jakie dostrzega Pan(i) minusy (niekorzyści) w związku ze zmianą miejsca zamieszkania? Respondent może wskazać więcej niż 1 odpowiedź.

- jest mniej bezpiecznie
- mam gorsze warunki socjalne (np. brak dostępu do wody, ogrzewania, kanalizacji sanitarnej itp.)
- więcej czasu poświęcam na sprawy związane z utrzymaniem mieszkania, typu odśnieżanie, naprawy, opłaty
- mam gorsze sąsiedztwo
- mieszkam w brzydszym miejscu (budynku, osiedlu)
- mam gorszy dostęp do sklepów, ośrodków zdrowia, aptek lub innych ważnych dla mnie miejsc
- nie widzę żadnych niekorzyści
- inne, jakie?
.....
.....
.....
.....

15. Jak ocenia Pan(i) decyzję o zmianie miejsca zamieszkania?

- żałuję podjęcia takiej decyzji
- nie żałuję podjęcia takiej decyzji
- trudno powiedzieć

16. Jak ocenia Pan(i) wsparcie w zmianie mieszkania ze strony...

	bardzo duże	duże	przeciętne	małe	bardzo małe
...rodziny	☐	☐	☐	☐	☐
...sąsiadów	☐	☐	☐	☐	☐
...pracownika MOPS	☐	☐	☐	☐	☐

17. Z pracownikami jakich instytucji stykał(a) się Pan(i) najczęściej w trakcie zmiany miejsca zamieszkania? Respondent może wskazać więcej niż 1 odpowiedź.

- Policji
- Urzędu Miasta
- MOPS Gdynia
- innych instytucji, jakich?
.....
.....
.....
- trudno powiedzieć

18. Czy Pana(i) rodzina zaadaptował(a) się w nowym miejscu zamieszkania?

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie
- trudno powiedzieć

19. A czy dzieci odnalazły się w nowym środowisku szkolnym?

- tak
- nie
- nie dotyczy (rodzina bezdzietna lub dzieci nie zmieniły szkoły)

20. Czy w obecnym miejscu zamieszkania poznał(a) Pan(i) swoich sąsiadów?

- tak
- nie

21. Czy w nowym miejscu zamieszkania poznał(a) Pan(i) już swoje nowe środowisko, m.in. najbliższe sklepy, ośrodki zdrowia itp.? Ankieter: jeśli pytanie będzie nie zrozumiałe, można doprecyzować, że chodzi o zorientowanie respondenta gdzie są tego typu miejsca w jego najbliższej okolicy zamieszkania.

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie

- trudno powiedzieć

22. Czy w obecnym miejscu zamieszkania ...

...potrzebował(a) Pan(i) wsparcia w...		22a. Jeśli TAK, czy otrzymane wsparcie było wystarczające?
...załatwianiu różnych formalności związanych ze zmianą miejsca zamieszkania?	☐ tak → dopytaj kol. obok ☐ nie	☐ wystarczające ☐ nie wystarczające
...w przygotowaniu lokalu do zamieszkania (np. remonty, pomoc w pozyskaniu wyposażenia)?	☐ tak → dopytaj kol. obok ☐ nie	☐ wystarczające ☐ nie wystarczające

23. Czy w obecnym miejscu zamieszkania widzi Pan(i) jakieś ryzyka/obawy/czynniki, które mogłyby spowodować wypowiedzenie najmu mieszkania?

- tak → ankieter: dopytaj, co to za ryzyka
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
- nie

24. Jak ocenia Pan(i) swoją aktualną sytuację...?

	BARDOŻO ZŁA	ZŁA	TRUDNO POMIEDZIEĆ	DOBRA	BARDOŻO DOBRA	NIE DOTYCZY
1 ...finansową						
2 ...mieszkaniową						
3 ...zawodową						
4 ...wychowawczą						
5 ...edukacyjną						
6 ...w relacji sąsiedzkiej						
7 ...zdrowotną						

24a. Jak - w porównaniu do sytuacji przed zmianą miejsca zamieszkania - ocenia Pan(i) swoją aktualną sytuację...?

Ankieter: jeśli respondent wskaże na pogorszenie sytuacji, dopytaj dlaczego i zanotuj uzasadnienie w pyt.24b

ZDECYDOWANIE POGORSZYŁA SIĘ	RACZEJ POGORSZYŁA SIĘ	BEZ ZMIAN	RACZEJ POLEPSZYŁA SIĘ	ZDECYDOWANIE POLEPSZYŁA SIĘ

24b. Dlaczego?

część III: mapowanie potrzeb

25. Czy oferowane na dzisiaj wsparcie miasta jest dla Pana(i) wystarczające?

- tak → przejdź do pyt. 26
 nie → przejdź do pyt. 25a

25a. Jeśli NIE, czego Panu(i) brakuje?

26. Co w chwili obecnej jest dla Pana(i) największym wsparciem?

27. Czy w obecnej sytuacji ma Pan(i) jakiś plan na najbliższy czas?

28. Na zakończenie, czy ma Pan(i) jeszcze jakieś uwagi, które wiążą się z Pana(i) sytuacją życiową lub Programem Osłonowym, o których nie rozmawialiśmy, a o których chciał(a)by Pan(i) wspomnieć?

metryczka

29. Pana(i) aktualne mieszkanie to...?

- mieszkanie wynajmowane
- mieszkanie komunalne
- mieszkanie socjalne
- mieszkanie własne (kupione)
- mieszkanie u rodziny/znajomych
- mieszkanie w tym samym miejscu, na wzgórzu Orlicz-Dreszera
- inne, jakie?

.....
.....

30. Z ilu osób, składa się Pana(i) gospodarstwo domowe?

....., w tym dzieci poniżej 18 roku życia

Karta rodziny Scenariusz rozmowy o kondycji, zasobach, problemach i potrzebach

Kod rodziny

[wpisujemy: imię nazwisko / adres / inicjały osoby, która przeprowadza rozmowę / numer wywiadu]

GOSPODARSTWO DOMOWE

Na karcie wypełniamy szare pola. W pierwszej kolumnie wpisujemy domowników, relacje pokrewieństwa, jeśli to dzieci to również szkołę do której uczęszczają. W następnych kolumnach zaznaczamy właściwe odpowiedzi przez zakreślenie odpowiednich cyfr lub wpisanie daty urodzenia czy liczby lat. W pierwszej kolejności wypełniamy kwestie związane z mieszkańcami, sprawy meldunkowe. Natomiast zagadnienia związane ze zdrowiem poruszamy dopiero w momencie, w którym czujemy, że rozmówca jest gotowy do rozmowy na te tematy.

1. MIESZKAŃCY		2. MELDUNEK			3. ZDROWIE		
1.1. płęć	1.2. rok urodzenia	1.3. od ilu lat mieszka w tym mieszkaniu	2.1. meldunek	3.1. Czy jest osoba zależną (niezdolną do samodzielnej egzystencji)?	3.2. stopień niepełnosprawności	3.3. Uwagi dotyczące sytuacji zdrowotnej mającej wpływ na mobilność, zdolność do samoobsługi (wisać np. choroby; upośledzenie umysłowe - zaznaczyć i wpisać stopień, subiektywne poczucie niepełnosprawności itp.)	
1. M 2. K			1. pobyt stały 2. pobyt czasowy 3. brak	1. tak, wymaga stałej opieki 2. tak, wymaga systematycznej opieki 3. nie	1. zdrowy 2. dziecko z orzeczeniem 3. dorośli gr. III/st. lekki 4. dorośli gr. II/st. umiarkowany 5. dorośli gr. I/st. znaczny 6. w trakcie orzeczenia		
1.1.	1. 2.		1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3. 4. 5. 6.		
1.2.	1. 2.		1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3. 4. 5. 6.		
1.3.	1. 2.		1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3. 4. 5. 6.		
1.4.	1. 2.		1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3. 4. 5. 6.		
1.5.	1. 2.		1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3. 4. 5. 6.		

1.6.		1.	2.				1.	2.	3.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.7.		1.	2.				1.	2.	3.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.8.		1.	2.				1.	2.	3.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.9.		1.	2.				1.	2.	3.	1.	2.	3.	4.	5.	6.

4. SYTUACJA WŁASNOŚCIOWO-PRAWNA

4.1. Czy są jakieś osoby, które są tu zameldowane, ale nie zamieszkują?	1. tak (kto?):		2. nie
4.2. Czy jest ważna umowa dzierżawy	1. tak	2. nie	3. nie wiem
4.3. Na jak długi okres umowa jest zawarta?			
4.4. Jaka jest stawka za metr?			
4.5. Czy toczy się jakieś postępowanie sądowe? <i>Wpisać odpowiedź mieszkańca. Bazujemy na wolnych wypowiedziach rozmówcy, jak nam wskaże, że toczą się jakieś sprawy w sądzie, to dopytujemy o ich przedmiot i zapisujemy.</i>			

5. WARUNKI MIESZKANIOWE

Celem jest dokonanie ogólnej oceny warunków mieszkaniowych rodziny:

5.1. jaki jest metraż mieszkania/domu (nie działki!)	5.2. ile ma pokoi	5.3. kuchnia	5.4. łazienka	5.5. toaleta
	1. osobne pomieszczenie	2. aneks	1. jest	2. nie ma
5.6. Jakiego media są doprowadzone do mieszkania/domu?				
1. prąd	2. gaz	3. woda	4. internet/telewizja	
5.7. Jak mieszkanie/dom jest ogrzewane?				
1. opałem (drewno/węgiel)	2. elektrycznie	3. gazem		

Zadłużenia (chodzi o takie, które nie są regulowane na bieżąco)	6.14. alimenty	6.15. opłaty za dzierżawę	6.16. za media	6.17. kredyty (chwilówki itp.)	6.18. suma zadłużeń
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
SUMA					

7. FUNKCJONOWANIE W ŚRODOWISKU

7.1. Jak układają się relacje sąsiedzkie? (chodzi o najbliższe sąsiedztwo)?

1. zdecydowanie dobrze	2. dobrze	3. źle	4. zdecydowanie źle

7.2. Czy jest w sąsiedztwie osoba/rodzina z którą relacje układają się wyjątkowo dobrze, z którą znają się i są bardzo zżyli, wzajemnie sobie pomagają, odwie dzają się?

1. tak (jeśli rozmówca jest w stanie wskazać taką osobę to wpisz imię i nazwisko)

3. nie

7.3. Czy rozmówca posiada jakies zwierzęta?

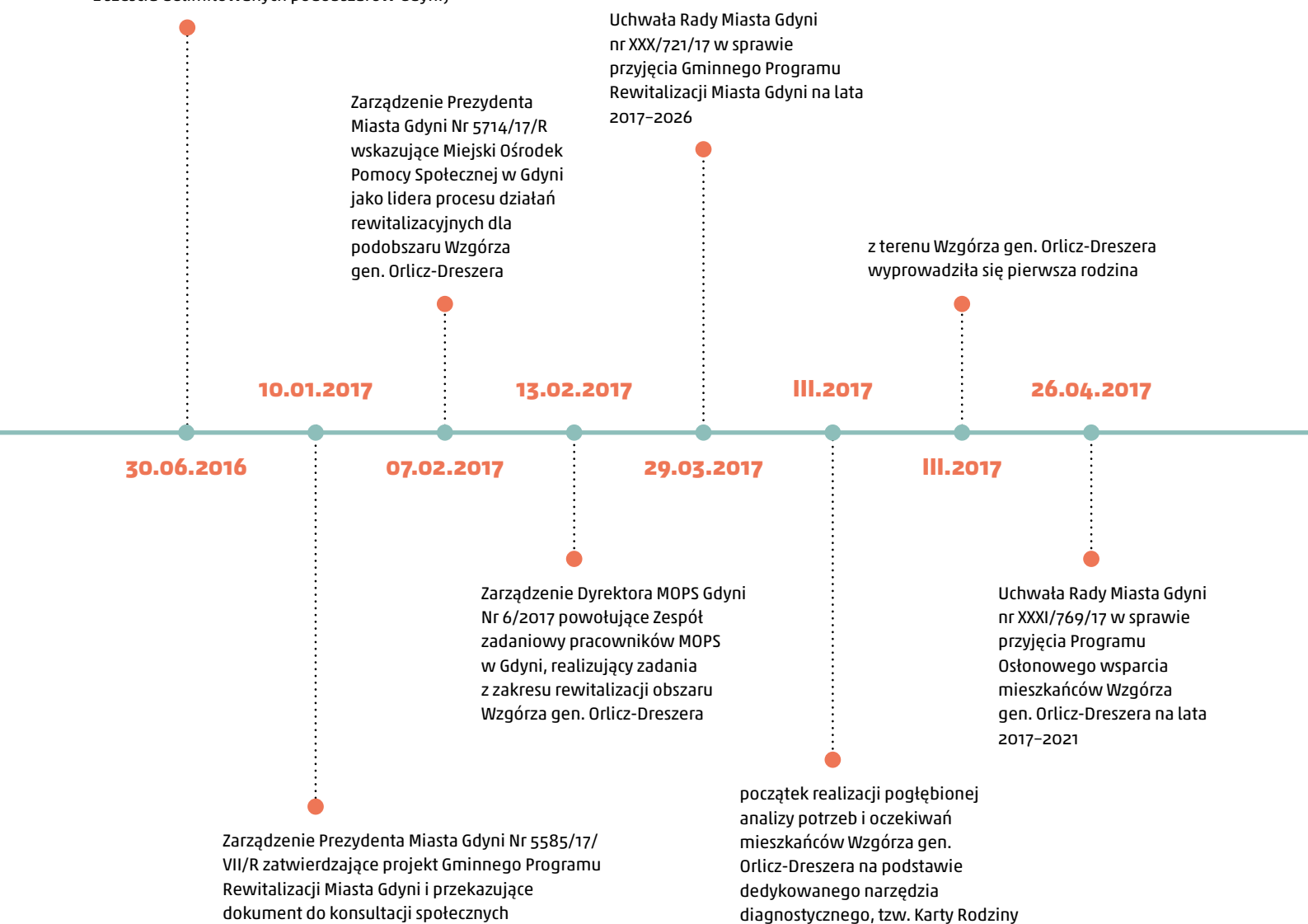
7.3.1. psy	7.3.2. koty	7.3.3. inne
1. tak (ile?)	1. tak (ile?)	1. tak (jakie to zwierzę? ile?)
2. nie	2. nie	2. nie

7.4. Czy na Pani/Pan złożył wniosek o lokal?

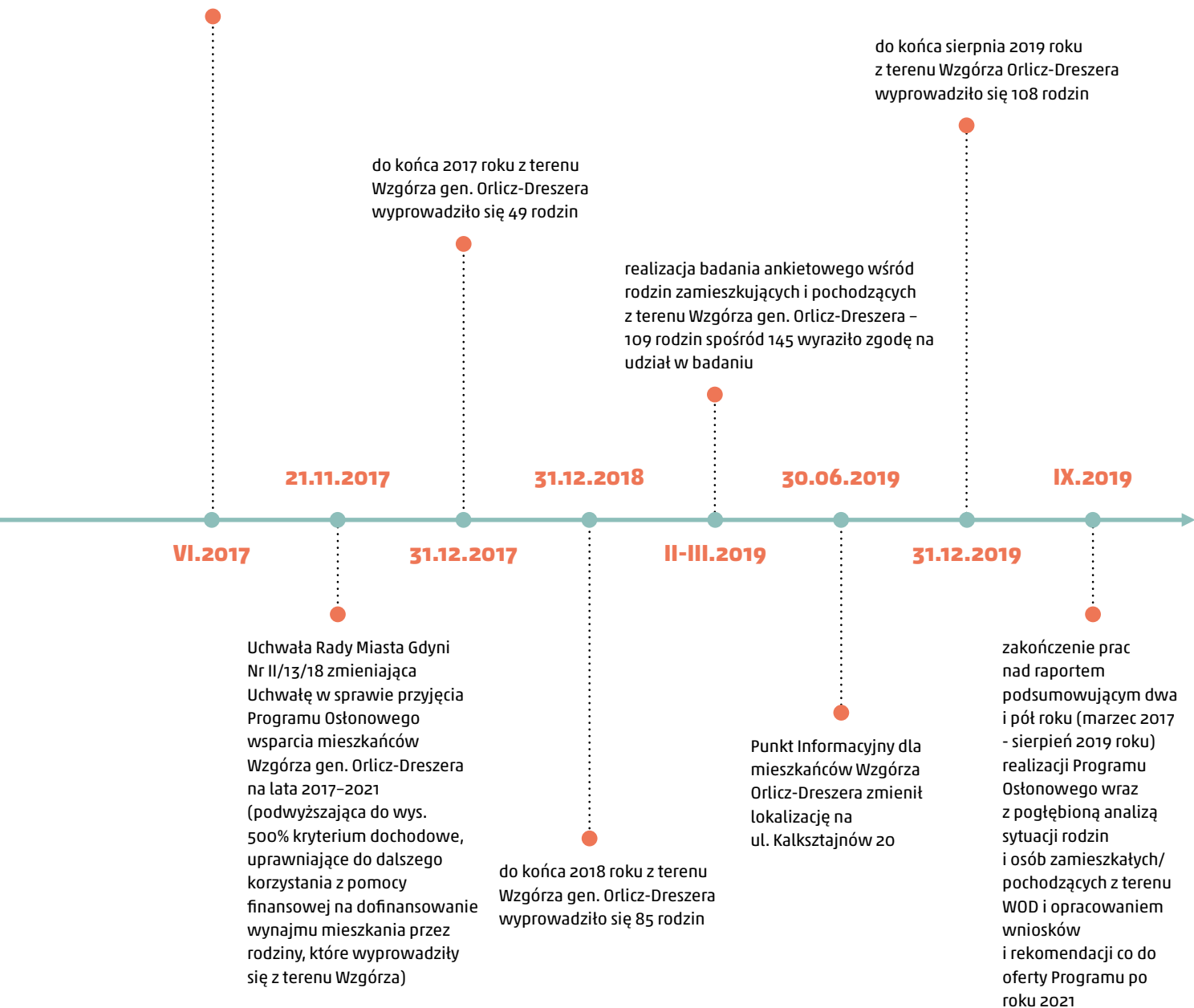
1. socjalny	tak	nie	UWAGI:
2. komunalny			

Kalendarium Programu Ostonowego

Uchwała Rady Miasta Gdyni nr XIX/435/16 w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (Wzgórze gen. Orlicz-Dreszera jednym z sześciu delimitowanych podobszarów Gdyni)

na terenie Wzgórza gen. Orlicz-Dreszera, w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru działań rewitalizacyjnych, uruchomiony został Punkt Informacyjny dla mieszkańców

Wykorzystywanie w części lub całości materiałów zawartych w tym opracowaniu możliwe jest jedynie na prawach cytatu, zgodnie z ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z 1994 r. Właścicielem autorskich praw majątkowych do publikacji jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni.

W SKŁAD ZESPOŁU ZADANIOWEGO PRACOWNIKÓW MOPS GDYNIA, REALIZUJĄCYCH ZADANIA Z ZAKRESU REWITALIZACJI OBSZARU WZGÓRZA GEN. ORLICZ-DRESZERA W DZIELNICY GDYNIA LESZCZYŃKI WESZLI: Anna Szpanel, Weronika Zienkiewicz, Beata Świątek-Soldat, Anna Gmiterek, Marek Walenciej, Grzegorz Dziedzic, Maciej Kruszyński, Paweł Niemczyk, Marcin Kowalewski, Jarosław Józefczyk

RAPORT OPRACOWAŁ ZESPÓŁ W SKŁADZIE: Jarosław Józefczyk, Marcin Kowalewski, Adam Miller (MOPS Gdynia)

FOTOGRAFIE: Alina Żemojdzin, Aleksander Trafas (Laboratorium Innowacji Społecznych)

PROJEKT GRAFICZNY, ILUSTRACJE, SKŁAD: Joanna Kurowska

DRUK I OPRAWA: Izabela Rosinka

WYDAWCA: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni

